

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflcova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 13 Din, polletno 26 Din, celoletno 48 Din. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Dr. Korošec hoče še nadalje podpirati srbijansko nadvladje

Pripravlja se obnova okrvavljenega režima pod vodstvom bivšega notranjega ministra dr. Korošca — V inozemstvu bo čudno odjeknilo dejstvo, da sestavlja vlado mož, pod katerega ministrovanjem se je prelivala kri — Obnova starega režima pač ne bo mogla pomiriti upravičeno ogorčenega prečanstva — Klerikalci so se popolnoma prodali radikalom — Slovensko ljudstvo mora z izdajalci slovenskih koristi temeljito obračunati

O sramotni vlogi, ki so jo igrali klerikalci v Vukičevićevi vladi, smo že mnogo pisali. Vendar pa je treba ponovno poudariti, da so bili v tej vladi klerikalci povsem pokorni sluge radikalom, da so izpolnjevali vse njihove želje, čeprav je bilo to v škodo vsem prečanskim krajem in seveda med njimi tudi Sloveniji. Kar so dosegli klerikalci s svojim sodelovanjem v Vukičevićevi vladi, je bilo samo to, da so spravili par svojih petoliznikov h koritom, pognali več neklerikalcev iz državne službe na cesto. Ljudstvo od vsega tega seveda ni imelo nobenih koristi.

Davki se niso prav nič zmanjšali, gospodarska kriza je postala v tem času, odkar sodelujejo klerikalci v vladi, še večja, in končno je povzročil klero-radikalni režim težko notranjepolitično krizo, ki je z umorom v Narodni skupščini razburila vse poštene elemente v državi ter osramotila našo državo v zunanjem kulturnem svetu.

Kmetško-demokratska koalicija se je od vsega početka borila za to, da bi bili v naši državi vsi enaki v pravicah in dolžnostih, ne samo vse pokrajine, temveč tudi vsi sloji in stanovi. Predvsem se pa ne bi smel pozabiti kmetški stan, ki tvori jedro države. Ker se je Kmetško-demokratska koalicija borila za to sveto in pravično načelo, brez čigar uresničenja naša država ne more priti do urejenih razmer, je tekla kri v Narodni skupščini ter so padli njeni najboljši ljudje, zadeti od strelor morilca, ki je izšel iz vrst dosedanje klero-radikalne večine.

Jasno je, da zastopniki Kmetško-demokratske koalicije niso mogli več nadaljevati boja za enakopravnost vseh državljanov v Narodni skupščini, v kateri niso bili več varni življenja kljub svoji imuniteti, zajamčeni z zakonom, in da so morali ta boj prenesti med ljudstvo samo z zahtevo, naj narod sam izreče pri svobodnih volitvah, ali odobrava početje klero-radikalne vlade.

Kakor znano, je KDK zahtevala takoj po krvavih dogodkih v Narodni skupščini, naj odstopi klero-radikalna vlada in se sestavi nova nevtralna vlada, ki bi razpustila sedanjo Narodno skupščino ter dala tako ljudstvu možnost, da izreče samo pri svobodnih volitvah svojo sodbo.

Gotovo je, da nadaljevanje boja v sedanji Narodni skupščini ne bi moglo prinesiti nikakih koristi za naše ljudstvo, ker bi hegemonisti še nadalje izrabljali svoj položaj in svojo

številčno moč proti vsem upravičenim željam in zahtevam zastopnikov Kmetško-demokratske koalicije.

Končno je bila klero-radikalna vlada prisiljena, podati ostavko, in vojni minister general Hadžić je dobil mandat za sestavo nevtralne vlade, ki bi jo tvorile osebe, na nobeno politično stranko vezane. Toda vsi nevtralni kandidati iz prečanskih krajev so izjavili, da bi nevtralna vlada ne mogla več delati s sedanjo Narodno skupščino, v kateri je bila prelita kri ljudskih zastopnikov, in da bi v tako vlado mogli stopiti samo, ako bi imela tudi pooblastilo za razpust sedanjega parlamenta in za razpis novih svobodnih volitev. Ker general Hadžić ni imel volilnega mandata in ker ni mogel dati zagotovila, da bo nevtralna vlada lahko razpustila parlament in izvedla nove svobodne volitve, je v ponedeljek vrnil kralju mandat za sestavo nevtralne vlade.

Bivši režimovci so napeli sedaj vse sile, da bi zopet prišli k vladnem krmilu. Ker je bilo skoro izključeno, da bi dobil mandat za sestavo vlade kak član radikalne stranke, katere pripadnik je bil morilec Puniša Račić, so dosegli, da je bil v torek zvečer poverjen mandat za sestavo vlade dr. Korošču. Primernega Srbijanca niso mogli najti, da bi ga postavili na čelo nove vlade, ker bi to užaljeni Hrvati smatrali za novo izzivanje, in zato so dali mandat za sestavo vlade dr. Korošču, češ, ta ni ne Hrvat in ne Srb, zato pa služi tem bolj zvesto srbijanskim interesom in nam je bolj pokoren kakor vsakdo drugi.

Dr. Korošec se je izkazal že kot notranji minister pokoren radikalni sluga bolj kakor so pričakovali od njega. Nikoli ni delal vladi kakih težkoč, vedno je pobijal upravičene zahteve prečanskih zastopnikov in pod nje-

govim ministrovanjem so delovali bajoneti in puške.

Zato je bil izbran, da sestavi novo vlado, ki bi naj morda še delala s sedanjo Narodno skupščino, odobrila z njo brez Hrvatov tudi nettunske konvencije ter izvršila vse posle, ki jih niso hoteli prevzeti nase izvenstrankarski ljudje v morebitni vladi generala Hadžića.

Srbijanci se nočejo še bolj zameriti Hrvatom in zato potiskajo dr. Korošca v ospredje v pričakovanju, da bo ta itak tako plesal, kakor bodo oni žvižgali.

Gotovo je, da ta vlada, če jo bo dr. Korošec res tudi sestavil, ne bo dolgega življenja. Jasno je, da se brez Hrvatov ne dá vladata v naši državi in da bo odpor proti obnovljeni klero-radikalni vladi tudi med ostalimi prečani postal še večji. Nova vlada pod dr. Koroščem naj bi ostala samo do jeseni, na kar naj bi ji sledila druga, v katero bi imelo ljudstvo več zaupanja.

Kljub temu, da bo imela morebitna vlada dr. Korošca samo začasen značaj, je gotovo, da more samo poostri boj med Kmetško-demokratsko koalicijo in sedanjimi režimovci in da ne bi mogla prispevati k pomirjenju duhov v državi. Postavitev dr. Korošca na čelo vlade bodo smatrali Hrvati za novo izzivanje, ker ni pozabljeno, kako se je obnašal kot minister policije in kako je pustil prelivati kri po zagrebških ulicah, ker so ljudje demonstrirali proti krvavemu zločinu v Narodni skupščini.

Za nas Slovence pa postaja s tem položaj še težji. Na eni strani izigravajo srbijanski krogi dr. Korošca in njegovo stranko za svoje hegemonistične namene proti upravičnim zahtevam prečanskih krajev po enakosti, ravnopravnosti in svobodi, na drugi pa se oddaljujemo čim dalje bolj od Hrvatov, ki so naši neposredni mejaši in s katerimi imamo skupne interese.

Zgodi se lahko na ta način, da bomo obseleli že v kratkem času med dvema stoloma, kar slovenskemu ljudstvu niti najmanj ne bo v korist. Ako hočemo Slovenci doseči, da bomo igrali v bodočnosti ravnopravno vlogo v državi in da nas ne bo doletela usoda dr. Korošca in njegove stranke, ki jo bodo Srbijanci ob prvi priliki, ko jim bo kazalo, zavrgli kot obrabljeno cunjjo, in ako hočemo, da nas tudi Hrvati ne puste popolnoma na cedilu, je sveta dolžnost vseh razsodnih ljudi, da se zaradi koristi slovenskega ljudstva postavijo na stran tistih, ki se ne prodajajo za ministrske stole in tremotne koristi.

Zopet sučejo staro lajno

Baš zaradi besne klerikalne gonje proti „Domovini“ se ta neprestano širi — Ljudstvo ni slepo in rado čita časopis, ki se bori za poštenost, enakopravnost in pravo vero

Gorenjsko, julija.

Zadnje tedne se je začela zopet navijati stara klerikalna lajna proti naprednemu časopisu, predvsem proti „Domovini“, češ, da je brezverska, daš je „Domovina“ že opetovano izjavila, da ne jemlje nikomur vere, pač pa prej ko

slej vedno in povsod odločno nastopa proti zlorabi vere in cerkve v kake umazane politične strankarske namene.

Tega se, kakor spoznamo iz vsake številke, „Domovina“ tudi drži. Seveda, ne prizanaša pa klerikalnim močtem, če jih je treba okrcati.

Tako je okrcala že mnogokrat politiko klerikalnih poslancev, predvsem njihovega voditelja dr. Korošca kot notranjega ministra, ki nosi veliko odgovornost za prelivanje krvi po beograjskih in zagrebških ulicah.

«Jutro» je prineslo sliko, ki jo je povzela tudi «Domovina» in ki predstavlja duhovnika dr. Korošca okrvavljenega v kričečem nasprotstvu s Kristusovim naukom, življenjem in končnim trpljenjem za odrešenje človeštva. To je dalo klerikalcem povod za novo gonjo proti našim listom na deželi, predvsem proti «Domovini». Vzdignili so mnogo prahu v «Domoljubu» in «Slovincu», da se mora to «bogokletno» časopisje zatreti pa naj velja, kar hoče. Vzrok njihovega kričanja je pa iskati, seveda, povsem drugje: Mar je klerikalcem bogokletstvo! Če bi jim res bilo za vero, bi uredili svoje življenje vse drugače in se držali res v vsem in povsod božjih naukov tudi do svojih političnih nasprotnikov. Gre jim le za njihovo moč in veljavo v posvetnih zadevah. V klerikaliji poka in škriplje na vseh koncih in krajih.

Do propadanja klerikalije je pripomoglo v največji meri napredno časopisje. Zlasti «Domovina» ima zaslugo, da so se pričeli preprosti ljudje otresati klerikalnega jerobstva in spoznavati njihovo politiko. To jih je zazeblilo in zaskelelo. Kaj bo, če ne zatremo tega probujanja? Tako se vprašujejo klerikalci in besedujejo: «Lazimo se, da je to časopisje veri najnevarnejše! Nekaj bo ta laž že pomagala, vsaj pri bolj omahljivih. Seveda, dr. Korošec se ni vera niti cerkev, posebno ne kot politik in minister. Če se mu očita po karikaturi, da so njegova dejanja, ki jih izvršuje kot minister, v nasprotju z njegovim pravim duhovniškim poklicem, ni to niti protiversko niti bogokletno. Kdor se v jaynost podaja, se sam izroča ljudski sodbi glede svojega delovanja in svojega poklica. Taka je tudi z dr. Koroščem.

Radi tega se je pričela nova gonja — na deželi predvsem proti «Domovini». Sicer ni ta gonja nič novega. Je to že stara obrabljena lajna, ki se od časa do časa zavrti, da ogluši za hip ušesa. Tako bo tudi s to novo, prav za prav že staro vižo. Preganjanje naprednega časopisja od strani klerikalcev se vrši že od tedaj, odkar napredno časopisje izbaja. Priréjali so se

proti njemu misijoni z najgrozovitejšimi pretinjami. Odrékala se je bolnikom čitateljem naprednega časopisja zadnja popotnica. Izdajali so se pastirski listi pod raznimi imeni in naslovi. Pa ni vse skupaj nič izdalo. Napredni listi se vedno bolj širijo med preprostim narodom.

Vsako leto v Adventu, k novemu letu, je naj-

živahnejša agitacija po prižnicah ter v cerkvenih družbah in bratovščinah za klerikalne liste in proti «Domovini», a «Domovina» izbaja in prihaja v sleherni vas. Ljudje dobro ločijo pravo od nepravega in ostanejo pri svoji priljubljeni «Domovini», brez katere ne morejo več biti in ki jim je najljubše tedensko berilo.

Gotovi smrti sta ušla...

Dolnja Lendava, 22. julija.

Klerikalni madžarski list «Népuszag» prinaša naslednjo zanimivo beležko o umoru v Narodni skupščini: «Božje varstvo. Ob priliki krvave drame v Narodni skupščini 20. junija je Ivan Jerič, narodni poslanec ljudske stranke, sedel neposredno za g. dr. Pernarjem. Videl je, ko je Puniša Račić privzdignil revolver in ciljaj. Videl je zevajočo cev nabitega revolverja... Ako Račić ne bi dobro ciljaj, je skoro gotovo, da bi poslanec Jerič postal žrtev.

Gospod poslanec Klekl v trenutku streljanja ni bil v parlamentu. On pa je sedel navadno za Pavlom Radčcem, ubitim voditeljem radčevcev.

Nad našima poslancema je bdela božja previdnost.

To je dobesedni prevod notice, ki ga prinašamo zaradi njegove zanimivosti ter ugotavljammo naslednja dejstva:

«Novine», ki jih čitajo ljudje tudi iz Preka, niso o tej strašni nevarnosti za naša dva poslancev prinesla ničesar, dasi v treh zaporednih številkah v potu svojega obraza skušajo žalostne dogodke v Narodni skupščini pripisati nesrečnim žrtvam. Iz tega sledi, da so s to beležko hoteli klerikalci prikazati svoja poslancev kot nekaka mučenika Madžarom, ki ne čitajo drugih časopisov. V «Novinah» si tega niso upali zapisati, ker bi si Slovenci, ki čitajo tudi druge novine, takšne potegavščine ne dali natveziti. S tem si sicer niso popravili slabo stoječih šans med Madžari, ker so ti takoj izrazili svoje mnenje glede primera s poslancema Jeričem in dr. Pernarjem, ki ga pa ne maramo obelodaniti, ker ne privoščimo tragične smrti nikomur.

Dobro bi pa bilo znati, v koliko notice «Népuszága» odgovarja dejstvom. Želeli bi, da nam naši poslanci po možnosti povedo: ali je res sedel

poslanec Jerič za težko ranjenim dr. Pernarjem in ali je to njegovo stalno mesto? Ali je v resnici navadno sedel g. poslanec Klekl za Pavlom Radčcem? Ali je pa «Népuszága» vest pristo izmišljena? Vsekakor bi radi ugotovili klerikalno resnicoljubnost, zato nam bodo pojasnila naših poslancev prav dobro došla.

Poslanec Jerič je duhovnik, in to mlad duhovnik, ki zelo rad pokaže svojo versko gorečnost, kar mu mi kot katolici štujemo, seveda, v dobro. Ne moremo si pa razložiti njegovega koraka, da je zbežal iz Narodne skupščine, namesto, da bi težko ranjenim svojim katoliškim bratom, svojim poslanskim tovarišem priskočil na pomoč in jim v začnjem trenutku življenja nudil verska tolažila, kar bi bila njegova prva in najsvetejša dolžnost! To bi bilo zanj vsekakor hvalevredno, tembolj, ker je sam ušel gotovi smrti, ker ga je varovala božja previdnost, kakor pravi njegov list.

Seveda, se bodo naši poslanci duhovniki izgovarjali na vse načine, ker so zamudili svojo duhovniško dolžnost v smrtni uri dveh katoliških mož, o katerima so sami pisali, da sta bila zelo verna moža. Toda tu ne pomaga noben izgovor. Klerikalni poslanci dosledno zanemarjajo svoje poslanske in duhovniške dolžnosti in zaradi tega jim bo dal narod primeren odgovor pri prihodnjih volitvah.

Politični pregled

Podoba je, da se bo to, kar se je smatralo kot popolnoma nemogoče, spričo vladajočih razmer v naši prestolici vendarle zgodilo, to je, da bo kriza vlade po 21 dneh rešena z obnovo starega režima, ki ima na vesti umor dveh prečanskih poslancev in ki je tako rekoč z revolverjem v

Stric Janez v vojni

(Po Pierre Villetardu priredil B.)

(Dalje.)

Sedaj pa je vendar enkrat pokazala Špela svoje zlato srcé. Bila je prijaznost sama. Kuhala je dan na dan Janezu jedi, ki jih je imel najraje in ga negovala, kot je le mogla. Žal beseda ni več prišla iz njenih ust. Toda vse to je Janeza le dražilo. Zdelo se mu je v njegovem razburjenju, da si njegova žena želi, da bi poginil v vojski. Neko jutro, ko mu je mesto kave prinesla čokolado in poleg še skodelico sladke smetane, potresene s sladkorjem, ji je jezno dejal:

— O, saj še nisem mrtev!

5. Vojak.

Tri tedne pozneje je moral stric Janez, ki so ga potrdili na naboru, oditi k vojakom. Tisti usodni dan se je naglo, a ves žalosten oblačil. Prejšnji večer se je bil na tihem poslovil od svojih zvestih prijateljev. Kljub temu, da je pozno legel spat, je bil že zgodaj pokonci. Ko je pri oblačenju gledal skozi okno na svoj lepi vrt, ki se je razprostiral pred njim v solncu, se mu je kar milo storilo.

— Prokleta vojna! je klet na tihem in škrtal z zobmi.

Špela je bila vstala že eno uro prej. Vrtela se je po kuhinji in kregala Rezo, potem jo je pa spet čul Janez, kako je na podstrešju premikala zaboje in kovčege, nosila nekaj dol, odpirala in zapirala omare... skratka, vsa hiša je je bila polna.

Stric Janez se je v svoji razburjenosti jezil, da ni še zadnji dan miru v hiši. Ko je Špela stopila v sobo, jo je nahrulil:

— Kaj ne moreš biti pri miru?

Rezko ga je zavrnila:

— Oprosti, dragi moj, imam čez glavo dela zate!

Prinesla je v sobo kup Janezovih stvari, Reza pa je privlekla za njo njegov kovčeg. Špela je začela spravljati vanj nogavice in drugo perilo in je pri tem globoko soplala. hotela s tem pokazati, koliko ima dela in kako se žrtvuje za svojega moža. Janez je stal pri oknu, kadil pipo in gledal obe ženski pri pospravljanju.

Naenkrat je Špela zaklicala kot blazna:

— Reza! Hitro! Mleko že gotovo vre!

Reza je preplašena poskočila in odhitela k vratom, a pri tem ni videla polnega vedra vode. Prevrnila ga je in v trenutku je bila vsa soba poplavljená. Med tem pa, ko je Reza pobirala vodo, ki se je zvalila do kovčega, je Špela že odhitela po stopnicah navzdol v kuhinjo in prišla ravno še o pravem času, da je rešila mleko. Divje je začela kričati na služkinjo, ki je prišla za njo, tako da se je ta zjokala. Špela ji je slednjič dejala:

— Dovolj... dovolj... jutri imaš dovolj časa, da se cmeriš... sedaj idi hitro gor pobrisat, potem pa pogri mizo za kosilo... jaz ne morem nič več, tako sem trudna!

Vrnila se je v gornjo sobo in nadaljevala z urejevanjem Janezovega kovčega. Slednjič je bil tako poln, da ga ni mogla zapreti. Janez ji je priskočil na pomoč, pokleknil na kovčeg

in z združenimi močmi se jima je posrečilo zapreti zaponke in ključavnico.

Nato je šla Špela v kuhinjo, prižgala petrolejko in izginila v klet. Vrnila se je s staro, zaprašeno in s pajčevinami ovito steklenico in jo dala Janezu, rekoč:

— Tole boš vzal s seboj!

— Hvala lepa, Špela, je odvrnil Janez. Nato je potegnil uro iz žepa ter nadaljeval:

— Enajst je. Zadnji čas, da sedeva h kosilu. Če ne še zamudim vlak.

Miza je bila pogrnjena. Špela je bila sestavila to zadnje kosilo na kar najboljši način, tako da je Janez veselo vzkliknil:

— Menda me ne misliš nasititi za vso vojno?

Po kosilu je dobil Janez, kot pri velikih gosposkih pojedinah, skodelico kave in kozarec finega žganja.

Ni hotel, da bi ga Špela spremila na kolodvor, ker ni rad kazal ganljivih prizorov vsej javnosti. Poslovila sta se doma. Čeprav je njiju domača vojna že trajala dvajset let, sta se vendar rada imela, in Špela je obupno jokala, ko je odhajal. Janez je gledal mrko, toda v srcu mu je bilo hudó. Zapuščal je lepe domače urejene razmere, udobnost, na katero je bil navajen dolga leta, in šel nasproti negotovosti, trpljenju, morda celo smrti.

— Idiva, je dejal Rezi, ki mu je nesla njegov kovčeg, in odšla sta.

Na kolodvoru je moral čakati tri četrt ure, kajti vlak je imel zamudo.

— Odkar vozi toliko vojaških vlakov, je vse narobe, mu je dejal postajni načelnik.

roki pregnal zakonite predstavnike prečanov, poslance KDK, iz Narodne skupščine.

Po dvanajstih dneh brezuspešnih razgovorov je general Hadžić vrnil mandat, ki ga je kralj nato poveril bivšemu notranjemu ministru dr. Antonu Korošču.

Vse izgleda tako, kakor da je bilo vse že v naprej dogovorjena igra. Dvanajstdnevno zavlačevanje razpleta krize preko generala Hadžića se sedaj splošno tolmači tako,

kakor da njegova naloga ni bila v tem, da sestavi novo vlado, marveč da zavleče rešitev krize za nekaj časa, da bi med tem prišlo vsaj do nekakšnega pomirjenja duhov.

General Hadžić se je najprej izgovarjal na to, da mora počakati na prihod londonskega in rimskega poslanika, da se pouči o zunanjem političnem položaju, ki je merodajen pri sestavljanju vlade. Ko sta oba poslanika končno prispela, je general Hadžić znova nadaljeval svoje razgovore z nevtralnimi ministrskimi kandidati iz prečanskih krajev.

Koncem prejšnjega tedna se je zatrjevalo, da je smatrati Hadžićovo akcijo za končano z uspehom ter da bo že prve dni tega tedna sestavljena nevtralna vlada.

Šlo je samo še za to, ali naj bo to izrecno volitna vlada ali pa delovna vlada, ki bi reševala državne posle brez sodelovanja s parlamentom, bi na jesen Narodno skupščino razpustila in za pomlad razpisala nove volitve.

Preko nedelje pa je nastal zopet popoln preokret. Namesto sestave vlade, kakor se je pričakovalo, so se pojavile vesti, da namerava general Hadžić vrniti svoj mandat. To je v ponedeljek opoldne res tudi storil.

Ta svoj korak je utemeljil s tem, češ, da so nevtralci zahtevali takojšen razpis volitev, kar pa smatra za neprimerno.

Nevtralni ministrski kandidati so to vest takoj zanikali, tako da je podoba, da so bili povsem drugi razlogi merodajni za to, da general Hadžić ni sestavil vlade.

Takoj nato so pričele na dvoru zopet avdicije šefov parlamentarnih skupin.

Zaslišani so bili po vrsti najprej Aca Stanojević za radikale, Svetozar Pribičević za KDK, Ljuba Davidović za demokrate in dr. Korošec za klerikalce.

Pristaši bivše vlade so vsi predlagali obnovo prejšnje delovne vlade, Svetozar Pribičević pa je tudi pri tej priliki naglasil, da smatra KDK razpust Narodne skupščine in razpis novih volitev za edini izhod iz težavnega položaja. KDK stoji slej ko prej na stališču, da mora nove volitve izvesti ali opozicija ali pa nevtralna vlada.

V torek zvečer je bil končno poverjen mandat za sestavo nove vlade dr. Korošču.

Vest o takem razvoju krize ni presenetila, ker je že po vrnitvi mandata generala Hadžića postalo jasno, da se pripravlja obnova starega režima. Trenutno še ni jasno, kako vlado bo sestavil dr. Korošec. Misli pa se splošno, da bo sestavil vlado prejšnje koalicije, tako da gre le za obnovljeno vlado Velje Vukičevića pod Koroščevim predsedstvom.

Dejstvo, da je bil poverjen mandat baš dr. Korošču kot predstavniku najmanjše izmed štirih koaliranih strank, je vzbudilo različne domneve. Splošno pa se sodi, da je dr. Korošec za ceno ministrskega stolčka zopet prevzel vlogo zamorca.

Hegemonisti se zavedajo, da pomeni obnova starega režima, predvsem pa dejstvo, da je postal ministrski predsednik dr. Korošec, ki je kot bivši notranji minister v prvi vrsti odgovoren za prelivanje krvi v Narodni skupščini, izzivanje prečanov, predvsem Hrvatov,

ter da lahko rodi to izzivanje usodne posledice. Za ta primer je baš izbran dr. Korošec, da prevzame grehe hegemonistov na svojo glavo. Tako bi imeli hegemonisti tudi pred zunanjim svetom opravičilo, češ, saj se je to dogajalo pod vlado prečana in povrh še Slovenca!

V tem trenutku sicer še ni mogoče reči, ali bo dr. Korošec tudi res sestavil vlado, dasi obstoja za to mnogo verjetnosti. Značilno pa je, da

hegemonisti že sedaj napovedujejo najostrejši boj proti KDK in pripravljajo se baje celo nekaka obznana za primer, da bi Stepan Radić dal le najmanjši povod za nastop proti Hrvatom in KDK.

KDK mirno gleda v bodočnost v zavesti, da je njen boj za enakopravnost, red in zakonitost v državi pravičen ter da stoji za njo vsa poštena javnost. Že bližnji dnevi pa bodo pokazali, kaj naj pomeni nevarna igra hegemonistov z usodo države, ki je bila zgrajena na gorah mrtičev in v morju prelite krvi z svobodo in ujedinjenje vseh južnih Slovanov.

V Sloveniji

klerikalci še vedno gonijo svojo borbo proti naprednim listom, zlasti pa proti «Jutru» in «Domovini».

ker jih silno boli, da napredni listi neustrašno razkrivajo resnico in pozivajo dr. Korošca in celo SLS na odgovor za prelito kri in čimdalje slabše razmere v državi. V to gonjo so klerikalci vpregli oba slovenska oblastna odbora, ki sta se morala na povelje od zgoraj oficijelno priključiti «Slovenčevemu» konkurenčnemu boju proti «Jutru» in ga v posebnem proglašenju «obsoditi».

Poslanci KDK v mariborski oblastni skupščini so zaradi tega vložili na zadnji seji oblastne skupščine obtožbo proti oblastnemu odboru,

ker je s tem kršil zakon. Debata o tej obtožbi je bila silno viharna, ker si klerikalci niso znali pomagati drugače, kakor da so z vpitjem in kričanjem preprečili stvarno razpravo, na koncu pa so še izrekli zaupnico dr. Korošču ter s tem pokazali, da tudi oni odobravajo prelivanje krvi, ki se je vršilo na vseh koncih in krajih pod Koroščevim ministrom.

V zunanjem svetu je zabeležiti

atentat na mehikanskega državnega predsednika generala Obregona.

Neki Jose de Leon, okrog 30 let star slikar, ga je ustrelil v bližini glavnega mesta Mehike, ko je bil Obregon na nekem banketu. Obregon je bil takoj mrtev, atentatorja so pa na licu mesta prijeli in zaprli. Izkazalo se je, da je atentat v zvezi z akcijo mehikanskih klerikalcev, ki se že leto dni na krvav način bore proti vladi, ki je končno pometla s klerikalno nadvlado in izgnala politikujočo duhovščino. Atentator bo v kratkem postavljen pred sodišče.

Nered je takšen, da se čudim, da ni večjih nesreč. Povem vam, da bo enkrat vse skupaj vrag vzela.

— Čim prej, tem bolje! mu je odgovoril Janez, ki je vedel, da je tudi postajni načelnik pošten Slovenec in narodnjak.

Slednjič je vlak vendarle prisopihal: eden tistih žalostnih vojnih vlakov, ki so vozili vpoklicane nabornike. Sestajal je iz prastarih, umazanih vagonov in kilavega, zarjavelega stroja s slabimi pljuči, ki je strašansko kadil, piskal in smrčal, a komaj lezel naprej.

V oddelku, kamor je bil vstopil Janez, so že sedeli trije možje, ki so tudi odhajali v Ljubljano k vojakom. Bili so istih let kot Janez, starejši kmetje, že deloma sivih las. Janez se najprej zanje ni pobrigal, kajti gledal je žalostno skozi okno in videl, kako se vedno bolj in bolj manjša zabreški zvonik v daljavi, dokler ga ni pri nekem ovinku popolnoma izgubil iz oči. Kmetje so jedli slanino in kruh. Stric Janez se je hotel sprizniti z njimi, zato je privlekel iz svoje torbe steklenico in jim dejal:

— Tole bomo pa na potu uničili, kaj? Saj je še daleč do Ljubljane.

— O tisto pa, tisto... pa z veseljem! so mu pritrjevali zadovoljno vsi trije.

Začeli so se pomenkovati in piti in postali so dobre volje. Pozabili so skoraj, da se pot neskončno vleče. V istini je vlak lezel kakor polž; stroj je sopihal, da ga je bilo kar hudo poslušati in če je proglašla le količkaj navzgor, bi bil človek mislil, da se mora vlak vsak hip ustaviti. Dvakrat ali trikrat pa, ko je vozil navzdol je dirkal tako hitro, da je

bilo videti, da mora skočiti iz tira. S čisto mladeniško vročekrvnostjo je hitel skozi predore in skakal preko mostov. Toda gorje, če je prišel na kako postajo. Za eno uro, pa tudi za dve so ga postavili na stranski tir in mimo njega so potem ponosno hiteli drugi vlaki: brzovlaki z dolgimi, lepimi vagoni, tovorni vlaki s topovi in strelivom ali pa celo z govejo živino. Videti je bilo, kot bi bili na vlak z naborniki popolnoma pozabili.

Stric Janez se je zvečer, ko so začeli prižigati luči, spomnil, da se sprehaja ob tem času šolski vodja Pernot z notarjem po glavnem trgu v Zabrežju in da bosta po polurnem sprehodu šla domov večerjat in se nato udobno vlegla vsak v svojo posteljo. Pri teh mislih je divje stiskal pesti:

— Prokleta vojna!

On pa ni vedel, kako in kdaj bi šel spat noč.

Polnoč je bila, ko jo je vlak slednjič le primahal v Ljubljano. Strica Janeza in njegove tri potne tovariše so na kolodvorskem poveljstvu oddali naredniku, ki jih je peljal v šentpetersko vojašnico. Na potu je stric Janez, ki je bil najpogumnejši od vseh, vprašal narednika:

— Kaj je v šentpeterski vojašnici naš polk?

— O, ne, samo zbirališče. Tu ostanete nekaj dni, morda samo en dan, potem pa boste poslani naprej v Ptuj, kjer je kader.

Ta novica je bila Janezu čisto všeč, kajti vedel je, da se bo v malem mestu lepše živelo kot v ljubljanski vojašnici.

V šentpeterski vojašnici je razen straže pri vratih in službujočega narednika v pisarni že vse spalo. Ta je dejal štirim novim prišlecem:

— Pozno prihajate. Danes boste morali spati v pritličju, kakor pač veste in znate.

Pokazal jim je na dvorišču vrata in odšli so. Ko je stric Janez odprl pokazana vrata, jim je zazijala popolna tema nasproti. Junaško je začel stopati naprej, a že pri drugem koraku je zadel ob moža, ki je spal na leh na slami. Obenem ga je nekdo sunil s pestjo v nogo in začul se je glas:

— Kaj hudiča mi pa stopaš po trebuhu?

— Oprosti, v temi se prav nič ne vidi,

je dejal Janez in v svojem strahu obvisel z dvignjeno nogo v zraku. Ni si tipal več premakniti se v tem temnem, smrdljivem prostoru.

Ves obupan je vprašal:

— Kam naj pa ležem?

Tu mu je odgovoril glas iz daljne teme:

— En prostor je še v jasliah.

— V jasliah, kje?

Nevidni tovariš mu je odgovoril:

— Idi kar naravnost naprej, pa nič se ne boj.

Janez je previdno stopal naravnost naprej, kot se mu je bilo reklo, tu in tam je zadeval ob speče, ki so se jezili, a slednjič z rokami, s katerimi je tipal pred seboj, zadel ob jasli.

— Ali hočeš, da ti pomagam? se je oglašil nevidni dobrotnik.

— O, prosim!

Krepke roke so ga prijele, dvignil se je in se zrušil v jasli. Bil je radi svojega novega

DOPISI

JEŽICA. Tombola, ki jo je za 10. junija pripravljalo Društvo za zgradbo društvenih domov, se ta dan ni mogla vršiti in se bo vršila nepreključno v nedeljo 2. septembra ob 15. uri na Kongresnem trgu v Ljubljani. Vse igralne tablice, ki so že kupljene, naj vsakdo dobro shrani, ker so, seveda, veljavne! Prav tako pa priporočamo, da si nabavite še novih tablic, saj gre lep del tombolskega uspeha v dobro našemu Sokolskemu domu. Dobitki so izredno številni. Glavni dobitki so tako lepi, da morate brez pomišljanja žrtvovati po 2 Din za tablico.

GORNJI LOGATEC. Kakor je poročala «Domovina», je prav lepo izpadla proslava otvoritve Sokolskega doma v Gornjem Logatcu. Dramski odsek Sokola je priredil igro «Osvobodenci». Ker je pisana igra v verzih, se je zdelo, da ne bo uspela zaradi enoličnosti, pa se je le posrečila, ker imamo prav dobro igralno osebje. Posebno dober je bil Doljak. Tudi Rozman se je dobro vtopil v vlogo. Ruža se je prilegala svoji vlogi. Prav tako Eržen. Med mlajša moramo prišteti Jožefovega in Mikličevega, katera sta pokazala že sedaj, da se znajdeti na odru ter da se bosta razvila še v dobra igralca. Predgovor je imel notar g. Tavzes, marljiv tajnik Sokola v Gornjem Logatcu.

GORNJI LOGATEC. Umrl je po dolgi in mučni bolezni tukajšnji posestnik in trgovec z lesom g. Josip Molk. N. v m. p. — Na lep in plemenit način je praznovala minulo nedeljo Posojilnica v Logatcu svojo štiridesetletnico. Med tem ko je bil upravni odbor z zadrugarji in javnimi funkcionarji zbran pri slavnostnem banketu, je jubilatka sijajno pogostila v obeh logaških občinah najpotrebnejše med potrebnimi in jih obenem obdarila z življenjskimi potrebščinami. Samo v naši občini je bilo teh izvoljencev deset. Tudi šolska mladina je bila obdarovana s hranljivimi vlogami po 100 Din. Za ta svoj plemenit čin zasluži logaška Posojilnica javno pohvalo.

položaja tako presenečen, da je čisto pozabil zahvaliti se. V svojem življenju še nikoli ni ležal v jaslji. Bile so široke vojaške jaslji, pritrjene vzdolž zidu. Ta zanj nova, trda postelja je bila tako ozka, da je imel komaj dovolj prostora. Hotel se je obrniti na drugo stran, pa ni šlo.

— Nič ne pomaga, do jutra bom že moral ostati tu, si je mislil in od utrujenosti kmalu zaspal.

Naslednje jutro je ves začuden odprl oči. Bolele so ga vse kosti. Nahajal se je v veliki sobi, v kateri je bila na tleh postelana slama. Na njej so poprek ležali naborniki in spali. Naenkrat pa je zunaj na dvorišču zadonela trobenta in nekdo je na stečaj odprl vrata. Hladna, žalostna ljubljanska megla je začela prodirati v sobo in možje so vstajali.

Stric Janez jih je nekaj časa gledal iz višav svojih jaslji, dokler ni stopil rdečelas narednik skozi vrata in se zadril nanj:

— He, ti gorila tam gori, zlezi dol iz svoje gajbe!

Janez se je skušal dvigniti, a ni šlo. Laže je, leči v jaslji, kot vstati iz njih. Dva možaka, ki sta videla, da se zaman trudi, sta mu prišla na pomoč in ga zvelkela iz neprijetnega položaja. Ko se je postavil na noge, je gledal, kaj delajo drugi. Ko je videl, da je vsakdo vzel svojo menažno skodelo in odšel iz sobe, je potegnil tudi svojo iz torbe in šel po kavo. Kava je bila slaba in se sploh ni dala primerjati z ono, ki jo je bil prejšnji dan pil po kosilu doma. Toda Janez se je vdal v svojo usodo. Sedel je na prazen sod poleg vrat, prižgal pipo in začel srebati črno tekočino.

Zamislil se je domov. Toda dolgo ni sanjari. Eden nabornikov mu je dejal:

— Preobleči se homo šli. Čas je, da gremo.

Domačemu denarnemu zavodu želimo nadaljnja procvitanja!

GORNJI LOGATEC. Prostovoljno gasilno društvo v Gornjem Logatcu bo priredilo 5. avgusta na prostoru pred Sokolskim domom veliko vrtno veselico z naslednjim sporedom: 1.) Ob 15. uri sprejem gostov. 2.) Bogat srečolov, šaljiva pošta, ples in prosta zabava. Za izvrstno postrežbo preskrbljeno. Sviral bo priznani dolenjeloški šramelj. Vstopnina 5 Din, za gasilce v kroju 2 Din.

BREZNICA. «Če stopiš psu na rep, zacvili», pravi pregovor in isto je tudi z našimi klerikalci. Že mesec dni gonijo svoje lajno, da bi odvrnili od sebe odgovornost za krvoprelitje v Narodni skupščini. Poslali so v boj oblastna odbora, svoje zaupnike, duhovnike, občinske odbore, vse pristaše, tudi žene in dekleta, toda njihova blamaža postaja od dne do dne večja. Vsi njihovi pozivi in grožnje so naši le malo odziva. Izmed več kakor pol tisoča slovenskih občin je šlo komaj par desetletij v ogenj po kostanj za dr. Korošca. Ljudstvo vedno bolj uvideva, kdo so njegovi tlačitelji, ki zahtevajo predvsem slepo pokorščino in poljubljanje biča, s katerim ga tepejo. Tudi pri nas imamo nekaj zagrizencev, ki bi radi terorizirali vse in celo okrnili osebno svobodo posameznika. V tem se zlasti odlikujejo uslužbenci elektrarne, na katere je magično deloval znani ferman oblastnega odbora. Tako se je pred kratkim eden njih širokoustil, da ne bo noben klerikalec več obiskoval gostiln, kjer imajo naročeno «Jutro». Drugi je šel še dalje. V hiši, katere lastnica je njegova tašča, stanuje več strank, od katerih sta dve naročeni na «Jutro», ki ga čitajo potem tudi ostali stanovalci. Zadnji teden se je možak tako daleč izpozabil, da je zagrozil, da bodo morale stranke zapustiti hišo, ako bodo še čitale «Jutro», in če bi se moralo zgoditi to tudi nasilnim potom. Vsi pametni ljudje se zgražajo nad tako zagrizenostjo in se le smejejo naivnosti dotičnega možaka. — V nedeljo se je vršil sestanek članov kr. o. SDS, na katerem je bilo soglasno sprejetih več važnih sklepov, ki bodo gotovo pri-

pomogli, da se bo napredna ideja še bolj razširila v naši občini. Pozvani so bili na sestanek tudi zastopniki SKS, s katerimi se vrši dogovor za ustanovitev poslovnega odbora KDK. Prepričani smo, da bo skupno delovanje imelo najlepše uspehe za napredno stvar.

LAŠKO. V nedeljo 29. t. m. ob 17. bo priredil dramski odsek TD «Zora» pri Sv. Jedderti igrokaz «Divji lovec» v dvorani Radijsko-termalnega kopališča v Laškem. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo raznih potrebščin šele novo ustanovljenega društva, vabi odbor k obilni udeležbi.

MUTA OB DRAVI. Pri nas vladata velika vročina in suša. Ako kmalu ne bo dežja, se je bati, da bodo otava, koruza, krompir in drugi poljski pridelki popolnoma uničeni. — V nedeljo 22. t. m. popoldne ob 3. uri bo priredilo tukajšnje gasilno društvo na vrhu g. Pakja ljudsko veselico. Sodelovala bosta tukajšnja želežarska godba in domače pevsko društvo pod vodstvom kapelnika g. Wankmüllerja in pevovodje g. Bele iz Vuzenice. Za dobro pajčico in jedila kakor za zabavo je preskrbljeno. — Pri naši sosedni občini Sv. Primož nad Muto se je vršila 10. t. m. drugič volitev župana, pri kateri je bil g. sreski glavar iz Prevalja osebno prisoten. Za župana je bil izvoljen g. Aleš Dobnik, po domače Krkot, posestnik pri S. Primožu.

SV. JURJ OB ŠČAVNICI. Zaradi raznih zaprek odpade v nedeljo 29. t. m. načrtovana prireditev malonedeljskih diletantov.

BELEŽKE

+ Klerikalizem brezobziren teptalec vsake svobode. S Štajerskega nam pišejo; Gorje, ako se bo klerikalizem povzpelo do absolutne moči in veljave. On bi nam po zakonu strogo predpisoval, kaj smemo čitati in kaj ne in po orožništvu bi nas nadzoroval. Učitelje bi zopet ponižal v mežnarje in kaplanove ministrante. Le čitajte, kako besno

Ivan Albreht:

Greh krvi

(Dalje.)

X.

Leto za letom mi je minevalo brez posebnih dogodkov. Spomini na razburljive prizore izza detinstva so jeli bledeti in se unikati vedno smeļjšim načrtom za bodočnost. Roditeljem sem se polagoma odtujil in tudi hrepeneuje po domu je nekako usahnilo. Želel sem v svet, čim dalje v svet.

Materina srčna žejja je bila, da postanem duhovnik, med tem ko oče ni kdove kako silil vame, kakšen poklic naj si izberem.

Raznožnikova sta gospodarila prav lepo, le to ju je žalostilo, da nista imela otrok. Teta Marta je bila vedno nekam mrka in tudi ni nič kaj pogosto prihajala k nam domov. Kadar sem jo o počitnicah obiskal, me je sicer prijazno sprejela in mi postregla, vendar sem se čutil v njeni bližini vedno nekako tujega. Stric je bil tih kakor vedno. Na samem nisem nikoli govoril z njim, sicer pa je skrbel zame, da nisem mogel želeti nič boljšega.

Ko sem dovršil latinske šole, sem se bil namenil v Gradec ali pa na Dunaj. Življenja poln, razigran in vesel sem bil. Ko da je ves svet moj, se mi je zdelo, ko sem tedaj odhajal na počitnice. Vse je pelo okrog mene. Bil sem bogat v svojem srcu; kajti iz deških sanj je vzkliila v njem ljubezen, tako sladka, razkošna ljubezen, da ni bilo srečnejšega človeka na svetu od mene. Moja izvoljenka je bila Angelica, ki se je razvijala v ne navadno lepo dekle.

Kakor da je bilo včeraj, se mi zdi. Pripravljaj sem se za maturo in predsedel pri knjigah marsikako noč. In nekoč — kakor

Janez je na te besede izpraznil svojo pipo na sod, spravil menažno skodelico v torbo in stopil h gruči, ki se je zbirala za odhod. Pod vodstvom narednika so nato v lepi vrsti odšli preko dvorišča. Prvič v svojem življenju je stric Janez korakal v vojaški vrsti. Šli niso daleč, skladišče za uniforme je bilo na drugem koncu dvorišča v pritličju. Četa je vstopila v prostore, ki so dišali po usnju in starih oblekah. Križemgled korporal je razdajal posamezne kose: vsakdo je dobil dve garnituri perila, modre hlače, bluzo in plašč, čepico in pas. Korporal je bil svojega dela že navajen, obleka je iz njegovih rok kar frčala po zraku:

— Halo ... Hop ... Vzemi!

Stricu Janezu tako prezirajoče početje ni ugajalo. Ko mu je korporal pomigal s podbradkom, rekoč:

— Hej, ti možic, stoni sem! je dostojanstveno odvrnil:

— Želite prosim ... Ali govorite z menoj?

— Hudiča, menda ne z ruskim carjem!

— Je že prav, gospod korporal, prepirala se ne boya.

Stric Janez je prijel za lonč, ki mu ga je bil dal korporal, in ga pomeril. Prilegal se mu je čisto dobro, ravno tako plašč. Samo s hlačami je bil križ. Za njegov debeli trebušček ni bilo primernih hlač v vsem skladišču. Potrpežljivi skladiščni korporal mu jih je prinesel cel kup, stric Janez je pomerjal, a zaman. Slednjič je korporal izgubil potrpljenje:

— Kaj hočete? Hlače na mero? Takih pa tu nimamo.

Stric Janez je moral oditi iz skladišča, ne da bi bil našel zase primernih hlač.

(Dolge prih.)

grozi, «Slovenski Gospodar» od 12. julija t. l. v članku «Politični razgovori», ko pravi dobesedno: «Učitelj ve, da imamo moč in vpliv, kateremu se bo moral vdati prej ali slej.» Dalje pravi «Slovenski Gospodar», da je «Jutro» bogoskrunsko sramotilo Kristusovo trpljenje, ker je prineslo sliko Kristusovega mučeništva poleg duhovnika z batino v roki. V resnici pa je s to sliko «Jutro» le branilo svetost Kristusovega trpljenja pred oskrumbo od strani klerikalcev. A ne boš, Jakal! Kmetstvo ljudstvo vedno bolj obsoja ogabnost klerikalnega absolutizma in hujskanja ter bo pomagalo vreči to strašno slovensko nes. ečo. Vse naše pomilovanje tistim učiteljem in učiteljicam, ki se še vedno obešajo za črno suktnjo. Ali ne vidijo konjskega kopita? So tudi pri klerikalnih častne izjeme in jih je precej tudi med duhovniki, ki obsojajo klerikalno petelinsko bojevitost in vpreganje vere v politiko, pa morajo molčati, sicer jih klerikalizem uniči, kakor je uničil bivšega svojega voditelja dr. Šustersiča, ker si je upal opozoriti na guojne bule na telesu klerikalizma.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

DETELJNI POJALNIK.

Ta zajedalka nastopa le v gotovih letih in zmeraj le na domači detelji, na kateri dela veliko škodo. Prikazuje se šele v drugi košnji kakor predenica. To je dokaz, da potrebuje za svoj razvoj toplega poletnega vremena. Njegovo seme leži nepoškodovano lahko leta in leta v zemlji. Z oranjem in obračanjem zemlje ga spravljamo zdaj nižje v zemljo, zdaj zopet na vrh, dokler ne najde ugodnih pogojev in ne pride z novo posetvijo detelje na dan, in sicer zmeraj le v drugem letu deteljne rasti. Deteljni pojalknik in vgnezdi na zgornjem delu deteljne korenine in se na tem mestu kakor čebula zdebela, dočim je njegovo mesnato steblo kakor sveča ravno. Pojalnik se naglo razvija s hrano, ki jo sesa iz de-

teljne korenine. Kot pristna zajedalka ima golo steblo brez zelenih listov, vrhu stebela pa napravi cvetje, ki rodi polno prav drobnega semena, s katerim se raznaša in naprej pomnožuje. Vsled zajedanja nam začne detelja hirati in ginevati. Namesto polne druge košnje dobimo komaj polovico pridelka ali pa še manj.

Ta velika škoda, ki nam jo prizadeva pojalknik, bi nas morala strezniti in pripraviti povsod do tega, da bi začeli to zajedalko preganjati in uničevati. Pri nas pa delamo nasprotno. Pri nas mirno gledamo, kako nam uničuje deteljo, jo pustimo zoreti in v krmo spravljati, da se nam tudi z guojem raznaša. Nič čudnega, če se nam potem v gotovih letih tako zagonetno pojavlja po naših deteljskih.

Kakor hitro zapazimo na deteljski to škodljivko, jo je treba poruvati in na kupu sežgati. To delo ni težavno in je jako hvaležno. Opravlja ga lahko mladina, če jo primerljivo počučimo. Z ruvanjem je pričetni, preden začne zoreti in nastavljati seme.

Čudno je, da smo proti tako nevarnim sovražnikom, kakor je deteljni pojalknik, tako malobrižni, ko bi morali kot maloposestniki vse sife napeti, da se znebimo takih škodljivcev in da si zagotovimo čim večji pridelek detelje. Ne glejmo tedaj prekrizanih rok, kako nam deteljni pojalknik kvari naš krmski pridelek, ampak lotimo se povsod tega zavratnega škodljivca, da mu pridemo do živega!

RDEČI PAJEK ALI BAKRENI PALEŽ NA HMELJU.

Poleg navadnega solčnega paleža imamo pri hmelju tudi tako imenovani bakreni palež, ki ima svoje ime po bakreni rumeno rdečkasti barvi. Pri tem se listje posuši in odpade. Vse to pa ni posledica kakšne glivične bolezni, ampak je posledica škode, ki jo dela z izsesavanjem nevarna hmeljska pršica, ki jo imenujemo pri nas rdeči pajek. To je mala živalca, ki jo na listih komaj vidimo. Razodeva se po tisti lahki preji, ki jo zapazimo na spodnji strani listov, med žilami in rebri hmeljnih listov. Tukaj najdemo zelenkaste

in rdečkaste pikice, ki se gibljejo in premikajo. To so tiste pršice in njih ličine, ki izsesavajo in uničujejo hmeljne liste pa tudi zelene kobile. Vmes je tudi že polno nove jajčne zalege. Ker se te živali jako hitro množijo, se tudi škoda, ki jo povzročajo, silno naglo širi in se listje od rastline do rastline tako naglo suši, da je to naglo širjenje podobno paležu.

Škoda, ki jo dela hmeljska pršica ali rdeči pajek, je podobna oni hmeljske uši, toda je veliko večja, ker se naglo širi in ker se pri tem listje popali in posuši. Listje se suši od vrha do tal in se v tem loči ta palež tudi od solčnega paleža, pri katerem listje le spodaj porumeni, porjavji in odpade. Pri bakrenem paležu se listje tudi skrči ali sfrkne, postane rjavkastordeče, se posuši in odpade po celi rastlini.

Ker imamo letos tako vročino in sušo, se je bati, da nam bo rdeči pajek prizadel veliko škodo. Na to moramo biti pripravljani.

Proti rdečemu pajku rabimo lahko vsa tista sredstva kakor proti hmeljski uši, vendar so dosedanje izkušnje pokazale, da je še najzdatnejše sredstvo žveplanje in da se v ta namen posebno priporoča škropljenje s sulikolom, ki je tekoči izdelek žvepla. Sulikol se lahko rabi sam zase ali pa v zmesi z galičnim škropivom, kar se še najbolj priporoča. Na 100 litrov galičnega škropiva je vzeti 250 gramov sulikola.

Ker polagajo pajkove samice svoja jajca v razpoke kolja, pod skorjo hmeljnih trt in na starejše liste, kjer prezimujejo, je prav, da razkužujemo droge, da sežigamo vse trtne dele, ki odpadajo, in da nadomeščamo droge z žico.

Prireditve

«Ljubljana v jeseni»

bo letos jeseni od 1. do 10. septembra ter bo podala nov dokaz marljivosti in organizatornega daru Slovencev. «Ljubljana v jeseni» bo plod tisočev pridnih rok kmetovalca, obrtnika, industrijalca, kulturnega delavca in znanstvenika.

v snu: Ko se ozrem, stoji kraj mene Angelica. Vsa plaha, skrbna in drhteča stoji in molči. Prvi hip se mi zdi, da sanjam, potem pa čujem njen topli glas:

«Zbolel boš, Boštjan —»

«Ti —»

Ne vem, zakaj nisem mogel reči nobene druge besede. Prijel sem jo rahlo za roko in jo vprašal, kaj želi. In že ob vprašanju samem sem se zazdel sam sebi smešen in neroden.

«Bojim se zate,» je šepetaje začela ona, «ko se toliko mučiš — Noč za nočjo.»

«Saj bo kmalu konec —»

«Vseeno —»

Pritegnil sem jo k sebi. Brez moči se je branila, jaz pa samo:

«Angelica, slišiš —»

Drhtela je ko metulj nad cvetom.

«Mama pravi, da boš zbolel —»

Brezimno razkošje me je prevzelo, ko sem videl to njeno iskreno skrb.

«Zdaj, sem si mislil in zajecjal:»

«Angelica —»

«Boštjan —»

«Ali me imaš kaj rada?»

Ona je samo povesila glavo. Po licih so ji zapolzele solze. To je bil zame najslajši odgovor. Vroče, strastno sem ji nato začel govoriti o svoji ljubezni in o solčni bodočnosti, ki si jo hočem priboriti zanjo.

Naenkrat se je splašila.

«Kaj ti je?»

«Nič.»

«Pa vendar?»

«Jokam, ker sem tako srečna in ker vem, da je ta sreča tako kratka —»

«Zakaj?»

«Sam veš —»

Misliš, da te popustim?»

«Saj veš, kako je —»

«Kako?! Kaj vendar misliš?»

«Na tvoj bodoči stan. Saj veš, za kakšen stan si namenjen —»

«Kako misliš?»

«Saj boš duhovnik —»

Zdaj sem ji povedal, da ne mislim na ta stan, ker ne čutim poklica zanj. Tudi staršem povem, kako je z menoj. Čisto mirno jim razložim, da nočem in ne moern.

«Kdo te bo poslušal?!»

«Oho, nekoliko besede bom pa menda le imel —»

«Že res. Ali kako moreš odreči prošnjo — materi?»

«Povem ji, kako bi bil nesrečen, kako bi zagrenil življenje sebi in svojim. Sama bo uvidela, da je bolje, ako sem pošten in na mestu v kakršnemkoli poklicu, nego nevreden duhovnik. Čim bolj je vzvišen kak stan, tem hujše onemu, ki si ga po nemarnem izvoli —»

Govoril bi bil morda še dolgo, toda Angelica se mi je nenadoma izmuznila in šinila iz sobe...

Ko sem bil spet sam, sem ves trepetal v nekšni čudni vznemirjenosti, kakršne dotlej nisem poznal. Sedel sem zopet h knjigam, toda z učenjem ni bilo nič več to noč. Izmed črk in vrst me je venomer gledal Angellčin plahi obrazek, njene rosne oči so vabile, svarile in prosile obenem.

Izmučen sem legel, toda spanja ni bilo. Do ranega jutra sem se premetaval po nostelji. Mučila me je vročina in stoter zbeganih misli.

Zjutraj, ko me je prišla gospodinja klicat, sem bil že oblečen.

«Kako pa danes tako zgodaj?»

«Sem šel zgodaj spat —»

«Ni videti,» je podvomila gospodinja in me ostro pogledala v oči. «Pazi, da ne zbolíš pred koncem!»

«Ko mi je Angelica prinesla zajtrk, so se ji tako tresle roke, da ji je škodelica zdrknila na tla.»

«Kaj pa vendar počneš!» se je vznevojčila mati.

Mlادنka je skomignila z rameni in skrivala obraz.

«Bolna sem,» je rekla čez nekaj časa.

Gospodinja je pogledovala zdaj njo, zdaj mene.

«Ali pojdeš k zdravniku?»

«Ne vem —»

«Lahko greš — Bolje prej nego prekasno —»

«Bom videla —»

Pa je šla in je nisem več videl do sredi popoldneva. Krenil sem bil tedaj proti Štepanji vasi, ko mi pride nasproti.

«Angelica, ali greš malo z menoj?»

Zardela je in se mi pridružila. Kmalu sva bila v živahnem razgovoru. Povedala mi je, da ne bi mogla živeti brez mene in da bi se odrekla svetu, ako bi se morala odreči meni.

«Nikoli,» sem dejal. «S teboj živim in s teboj umrem!»

«Ali ti res smem verjeti?»

«Angelica!»

Omahnila je k meni in skrila obraz na svojih prsni. In zdelo se mi je, da imam pri sebi najdražji zaklad na svetu...

Tako je bohotno začela cvesti najina ljubezen. Ko sem torej tisto leto odhajal domov, sem šel čisto spremenjen.

Doma so me seveda bili na moč vesel. Prvi teden me ni nihče vprašal, kako in kaj

I. «Ljubljana v jeseni» bo obsegala predvsem naše kmetijstvo. Matica slovenskega kmetijstva, Kmetijska družba za Slovenijo, bo slavila 160letnico svojega obstoja. Z obsežno kmetijsko razstavo bo priredila obdelovalcem rodne grude v dnevih od 1. do 10. septembra stanovski praznik. Obsegala bo: a) splošno-poučni oddelek v paviljonski zgradbi K; b) strokovno-produktivni oddelek v paviljonski zgradbi G (kmetijsko rastlinstvo, živinoreja, živinozdravstvo in podkovstvo); c) oddelek za pomožne stroke v paviljonskih zgradbah F in G (kmetijsko stavništvo, kmetijska industrija, kmetijski stroji, domača hišna obrt); d) oddelek za začasne razstave v paviljonskih zgradbah E, F in G, poluodprti prostori (razstava in premovanja konj, goveje živine, prašičev, ovc, koz, perutnine in kuncev).

Obiskovalce jesenske kmetijske prireditve zlasti opozarjamo na obsežne razstave sira, sirovega masla in drugih mlekarških izdelkov, raznovrstnega sadja, zlasti jabolk, ki bodo vloženi v ličnih zabojih po 25 kg, razne več ali manj poznane zelenjave, izbranega vina v buteljkah, pristnega medu. Vsi ti kmetijski proizvodi so po ugodnih cenah na prodaj.

Vršila se bo tudi velika razstava izbranih konj, goveje živine, prašičev in malih živali.

V paviljonski zgradbi F, ki obsega preko 800 m² prostora in na prostem, bodo razstavljeni najraznovrstnejši kmetijski stroji, deloma v pogonu.

II. Vrtnarska razstava bo nameščena v paviljonski zgradbi J. Priredili jo bodo ljubljanski umetni in trgovski vrtnarji, ki so s svojimi dosedanjimi razstavami pokazali izreden okus, strokovno znanje in ljubezen do prirode. Preko 1000 m² obsežna zgradba bo spremenjena v bajni cvetlični vrt, poln domačega in eksotičnega cvetja in zelenja. Vrtnarska razstava je naš ponos in prekaša po svoji lepoti mnoge slične prireditve v inozemskih velemestih.

III. Higijenska razstava bo nameščena v paviljonu L. Prikazala bo zlasti higijeno na deželi in bo obsegala: a) osebno higijeno, b) higijeno gospodarstva, c) higijeno občine.

IV. Društvo «Zoo» v Ljubljani bo priredilo v severnem traktu paviljonske zgradbe

mislilim v bodoče. Ko sva pa bila v nedeljo popoldne z materjo sama doma, je začela:

«Bogu bodi hvala, najhujše imaš zdaj že za sabo —»

«Ali pa tudi ne?» sem se previdno odmaknil, da bi jo prisilil k večji jasnosti.

«Oh, no, tako ti že ne bo več treba si glave beliti —»

«Višje šole, težje so —»

V materinih očeh se je vzbudil strah:

«Boštjan —!?»

Pogledal sem jo in sem se je skoro prestrašil, tako je bila nenadoma bleda in prepadena.

«Ali res nočeš izpolniti —»

«Mati,» sem jo prekinil, «hotel sem že govoriti z vami. Poglejte, mati —»

Ona je žalostno odkimala.

«Vse moje življenje je grob, ti boš pa vrgel še zadnji in najtežji kamen nanj, je vzdihnila in zajokala, da me je ob pogledu nanjo začelo ko mora tiščati v prsah.

Iz dalje so zvenele kose, nastavljenе po njihav za strašilo. Tu, tam je kdo zaukal. Sem z gmajne je bilo čuti pastirja, ki je pel:

«Sem rajtal študirat,
sem hotel bit' far —»

Zdelo se mi je, ko da prav nalašč zašmehuje mene. In vse bogato razkošje mojega srca se je tisti hip zrušilo v nič — (Dalje.)

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

«J» lepo razstavo favne Slovenije. Obiskovalec bo imel priliko videti skoro vse živali, ki žive v naših krajih v prosti naravi. Posebno lepa bo razstava ptic, plazilcev v terarijih in rib v akvarijih.

V. Razstava pohištva in stanovanjske opreme bo nameščena v paviljonski zgradbi E. Razstava bo obsegala vsakovrstno pohištvo in stanovanjsko opremo, od najpreprostejše do luksuzne izvedbe.

VI. Mednarodna industrijska, obrtna in trgovska razstava bo nameščena v paviljonski zgradbi H.

VII. Radio-klub v Ljubljani bo priredil radijsko razstavo, ki bo nameščena v južnem delu paviljonske zgradbe. Ta razstava bo zlasti zanimiva zato, ker se bo za časa naše jesenske prireditve otvorila radijska oddajna postaja v Domžalah.

VIII. Revija slovenskih narodnih noš bo v nedeljo 2. septembra. Slavnostni obhod po sejmišču bo tvorilo preko 300 izbranih narodnih noš. Zastopana bo gorenjska narodna noša, ljubljanska, primorska, koroška, prekmurska, čička, belokranjska, štajerska in kočevska noša.

IX. Nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev bo v nedeljo dne 9. septembra. Nastopili bodo domači harmonikarji iz vse Slovenije. Vsekakor bo to zanimiva produkcija samoukov.

X. Veliko zabavišče «Mali prater» bo nameščen na vinskem oddelku velesajma. Poleg izbranega vina in jestvin se bodo vrtili tudi v pestri reviji hipodromi, tobogan, vrtljaki, avtodrom, skupine Kitajcev, Arabcev in Liliputančev itd. Dovolj zabave za mlado in staro.

Ugodnosti obiskovalcem. S permanentno velesajmsko legitimacijo je posetniku dovoljen poljuben večkratni vstop na velesajem in deležen je znižane vozne na osebnih in brzih vlakih ter parobrodih v Jugoslaviji. Inozemski obiskovalci plačajo znižani vizum od 20 Din ter imajo 50 % popust na železnicah v Češkoslovaški, v Avstriji pa 25 % popust.

Legitimacije se dobe za ceno 30 Din pri denarnih zavodih v vseh večjih krajih pri gospodarskih zbornicah in drugih gospodarskih organizacijah, pri tujsko-prometnih uradih in kmetijskih organizacijah. Vstopnice za enkratni vstop na velesajem brez pravice na znižano železniško vozno veljajo po 10 Din. Legitimacije se lahko naroče tudi direktno, ustmeno in pisмено pri velesajmskem uradu v Ljubljani.

Kakor se vidi iz programa, nosi ta razstava v glavnem značaj kmetijske prireditve na trgovski podlagi, čeprav je v svoji celoti mednarodna, ker je med razstavljalci veliko število različnih inozemskih tvrdk, katerim je jesenski termin bolj všeč od junijskega. Njen namen je, da dvigne trgovino z našimi domačimi pridelki, posebno kar se tiče sadja, zelenjave, čebelarstva in medu, mlekarstva in sirarstva ter vina. Važen namen pa zasleduje tudi s tem, da se producenti z ogledovanjem in primerjanjem dotičnih pridelkov navdušujejo za izboljšanje svojih dosedanjih uspehov. Obenem jim nudi kmetijsko-strojni oddelek v izbiro najrazličnejše gospodarske stroje in orodje. Stroji, na katere je danes navezано naše kmetijstvo, se v svoji sestavi od leta do leta izpopolnjujejo. Važno je, da vsak naš kmetovalec te izpremembe pazno zasleduje, za kar mu nudi letošnja jubilejna kmetijska razstava najlepšo priliko, kjer si more potrebne stroje kratkim potom tudi nabaviti.

Sejmi

27. julija: Toplice pri Novem mestu.

28. julija: Dolnja Lendava.

30. julija: Ormož.

31. julija: Dol pri Laškem, Konjice (trg), Marenberg.

1. avgusta: Pišcece, Ponikva (okraj Šmarje pri Jelšah).

2. avgusta: Črnomelj, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Dravograd.

3. avgusta: Videm pri Brežicah (samo za živino), Čakovec.

4. avgusta: Št. Ilj pri Velenju, Sv. Peter pod Sv. gorami.

Kratke vesti

— Položaj na denarnem, kmetnem in živinskem tržišču je v glavnem nespremenjen. Cene ne prikazujejo znatnejših sprememb.

— Kmetijski stroji in orodje bodo tvorili na letošnji jesenski prireditvi Ljubljanskega velesajma od 1. do 10. septembra posebno razstavo, da bo tako ustrezno glede izbire mnogoštevilnim kmetiskim gospodarjem, ki bodo prišli na ogled. Uprava velesajma vabi vse tvrdke, ki se bavijo z izdelovanjem ali prodajo kmetijskih strojev in orodja, da se poslužijo te prilike in se čimprej prijavijo kot razstavljalci. Cene prostorom so izredno nizke. Pišite takoj na upravo velesajma v Ljubljani.

Zaupniška zborovanja KDK

V soboto 28. t. m. ob 16. uri se bo vršilo zaupno zborovanje KDK v Zidanem mostu v restavraciji Ivančič. Na zborovanju bodo poročali gg. dr. Gregor Žerjav, Ivan Pucelj in dr. Jože Bohinjec.

V nedeljo 29. t. m. bo zaupniško zborovanje KDK v Domžalah ob pol 9. uri dopoldne v Sokolskem domu. Na tem zborovanju bosta poročala gg. poslanca dr. Gregor Žerjav in Ivan Pucelj.

Istega dne ob 15. uri se bo vršilo zborovanje v Litiji pri g. Šribarju, na katerem bosta govorila gg. poslanca dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj.

Ker so poročila, ki jih bodo podali gospodje poslanci, velevažna, vabimo vse zaupnike in odbornike ter člane organizacij KDK k polnoštevilni udeležbi.

Občinske volitve v nekaterih občinah

Znaki prihajajočega klerikalnega poloma

V nedeljo 22. t. m. so se v treh občinah ljubljanske oblasti vršile občinske volitve, ki so jasno in nepobitno pokazale velik padec klerikalnih glasov. Ljudska sodba se torej že piše in se bo kmalu napisala v celoti.

V Kotredežu sta dobili napredni listi 180 glasov in 12 odbornikov, SLS pa 67 glasov in 5 odbornikov. Klerikalci so tu doživeli strahovito obsodbo in so izgubili skoro 100 glasov. Pri zadnjih volitvah so imeli še 149 glasov, tokrat pa so jedva dobili 67. Naprednjaki so lepo napredovali.

V Zagorju ob Savi je bilo vložnih 5 list. Rezultat je bil naslednji: 2 listi SDS sta dobili skupno 288 glasov (9 mandatov), SLS 210 glasov (6), socialisti 115 glasov (3) in komunisti 232 glasov (7). Število glasov SDS se je od zadnjih volitev dvignilo od 230 na 288, komunisti pa so nazadovali od 373 na 232 glasov. Klerikalci so le z največjim pritiskom obdržali svoj položaj. Socialisti so napredovali za 25 glasov.

V Kandršah so občinske volitve pokazale zanimiv rezultat. Zaradi zahrbtnosti klerikalcev, ki so pod častno besedo sklenili z ostalimi strankami kompromisno listo, pa so vložili potem še svojo, se pristaši ostalih strank iz protesta teh občinskih volitev niso udeležili. Rezultat tega protesta se je pri volitvah jasno pokazal. Od 259 vpisanih volilcev se je volitev udeležilo le 27 volilcev. Prva skrinjica (kompromisna) je dobila 9 kroglic, klerikalna skrinjica pa 18. Količnik za 1 občinskega odbornika znaša, reči in piši, 3 kroglice. Zahrbtnost klerikalcev je bila s protestom odsotnosti volilcev temeljito obsojena. Radovedni smo, kaj bo sedaj ukrenil oblastni odbor, kajti mnenja smo, da tak občinski odbor, ki je bil izvoljen od tako velikanske večine, ne sme delovati.

Ze 8. t. m. so se ponovno vršile občinske volitve v Crnomlju, kjer so tri napredne liste dobile 11, klerikaleci pa le 6 odbornikov. Crnomelj ostane odločno napreden!

O Andreju, ki ga ni bilo nič strah

(Iz Roža.)

Mežnar Krivina je živel s svojo ženo Katro in sinom Andrejem prav prijetno in zadovoljno. Poleg tega poklica je opravljal tudi posle organista, pa še tako po strani je godel okrog, kadar je bilo treba.

Njegov Andrej je bil čeden dečko. Še bolj ko očetove orgle pa je ljubil citre, ki jim je znal izvabljati tako mile in prijetne glasove, da bi ga človek kar noč in dan poslušal. Poleg tega je tudi sicer rad pomagal očetu pri njegovih poslih, zlasti pa je vedno rad hodil zvonit jutrnico. Še napol otrok je že opravljal to delo mesto očeta.

Oče Krivina in mati Katra sta bila zbog tega svojega edinca zelo vesela, le to ni bilo očetu nič kaj po godu, da fantiča ni bilo nikoli nič strah. Zato je oče sklenil, da odpravi pri sinu še ta nedostatek, in je tudi materi Katri povedal, kako in kaj se je odločil. Žena je bila z možovo namero zadovoljna, ker je tudi sama želela, da bi Andrej spoznal tudi — strah.

Kakih šestnajst let je bil tedaj mežnarjev sin star pa že lep in zastaven tako, da še nikoli tega. Kakor vedno se tudi to jutro odpravi s prvim svitom zvonit jutrnico. Ko pa stopi v zvonik grede v cerkev, se mu čudno zdi, kaj naenkrat pomeni rakev sredi nje. Malo postoji in kljub mraku opazi, da se v rakvi nekaj giblje in da dviga glavo. «Kdo je?» vpraša, a ne dobi odgovora. Vpraša še drugič, tretjič, toda zaman. Tedaj potegne zapah izza cerkvenih vrat, lopne po strahu v rakvi. Strah nemo omahne vznak in mirno obleži v rakvi, Andrej pa gre nato odzvonit jutrnico. Doma potem pove materi, kako je v cerkvi videl «strah» in kako ga je brez bojazni ukrotil.

«Ježeš, Marija,» krikne vsa v grozi mati, «pa menda vendar nisi očeta ubil?!»

Andrej jo debelo pogleda in se zasmee, češ, kako da more misliti kaj takega. Drhteča od groze mu nato mati pove, kako je oče želel, da ne bi bil sin tako čisto brez strahu in kako je sam zanesel v cerkev rakev in legel vanjo, da bi sina malo ostrašil.

Zdajci začne skrbeti tudi Andreja. Skupaj gresta z materjo v cerkev in res najdeta očeta mrtvega v krsti.

Od same žalosti se tedaj poda sin po svetu in vzame svoje citre s seboj. Blodi, blodi okrog in pride do gradu, kjer ga sprejmejo za višjega pastirja. Ali v samoti pri ovcah mu je še bolj hudo. Venomer ga grize kes, tako da je revež vedno potr in kar nekam zgrešen.

Tam blizu je živel v samoti puščavnik, ki je delal pokoro za svoje grehe. Ko Andrej prvič pride do njega, mu potoži svoje gorje, puščavnik pa ga tolaži, naj ne obupa in naj si ne žene nesreče preveč k srcu. Polagoma se spoprijazneta in Andrej daje puščavniku od svoje hrane in od vsega, kar ima, puščavnik pa mu obljubi pomagati z dobrim svetom in z molitvijo.

V gradu so bile tri grajske gospodične, tri lepe, zlahne rožice. Vse tri so rade poslušale mladega ovčarja, kadar je začel brenkati na citre, posebno najstarejša se kar nikakor ni mogla odtrgati od njega.

Grof polagoma opazi, da njegova prvorojenka nima več povsem v oblasti svojega srca. Zato sklene, da jo čimprej omoži. Postavi da tedaj silno visoko streho, vrhu strehe pa da privezati prstan in šop svilenih trakov. Kdor bi s konjem preskočil streho in v skoku vzel prstan in trakove, dobi grofovo najstarejšo hčer.

Andreja, ki je tudi že rad videl grajsko lepoticico, je to hudo potrlo. Gre tedaj in potoži puščavniku svojo nadlogo. Puščavnik ga pomiri in mu naroči, naj pride k njemu, preden se začne tekmovanje.

Od blizu in daleč je prihitela skupaj z raznih gradov gospoda. Zali in junaški vitezi so se kosali v spretnosti, ali strehe ni preskočil nobeden. Tedaj da puščavnik Andreju prelepo obleko in iskrega vranca ter mu naroči, naj zadnji, ko bodo že vsi obupali, brez strahu poskusi svojo srečo. Samo čakati ne sme nič, ampak zdržati z dragocenim plenom grajskim izpred oči in molčati o vsem, kakor da se ni zgodilo nič.

Mladenič uboga, res preskoči streho in si v skoku vzame prstan in trakove. Vse mu ploska in ga občuduje, junak pa skokoma oddirja na iskrem vrancu in izgine gospodi izpred oči. Grajski čakajo in čakajo, kdaj se vrne zmagovalec, vendar čakajo zaman. Zato se odloči graščak za novo tekmovanje, vendar ne dene to pot na streho nič prstana, ampak samo trakove. Tudi naroči grajskim, naj dobro pazijo na drznega jezdeca in naj ga zadrže ali vsaj zdržajo za njim, ko bo preskočil streho.

Puščavnik da zdaj Andreju še urnejšega konja in lepšo, vse sijajnejšo obleko nego prvič. Naroči mu pa spet, naj spet zadnji gre na tekmovanje in naj se nikakor ne da spoznati.

Andrej stori, kakor mu je bil naročil puščavnik, preskoči srečno streho, si v skoku vzame trakove in bliskoma izgine gospodi izpred oči.

Graščak spet zaman premišlja, kako bi našel zalega zmagovalca, puščavnik pa naroči Andreju, naj zvečer, ko bo gospodičnam igral na citre, jame tožiti o bolečini v nogah in naj si potem z enim izmed svilenih trakov preveže nogo. Ko bodo mladenke vprašale, kje je dobil tak trak, naj jim pove, nakar bo že vse dobro.

Res stori Andrej, kakor mu je bil naročil puščavnik. Ko najstarejša zagleda trak, se zavzame:

«Kje si pa to dobil?»

«Na strehi», odvrne Andrej.

Dekleta brž priključijo očeta, ki vpraša Andreja še po prstanu. Mladenič seže za pas in pokaže tudi prstan ter odkrito pove, da je on tisti jezdec, ki je preskočil visoko streho.

«No, če se te ovire nisi zbal,» pravi graščak, «ti pač tudi jaz lahko brez strahu zaupam svojo hčer.»

Brž so začeli pripravljati vse potrebno za svatbo. Še starega puščavnika je hotel Andrej povabiti v goste, toda njegove ure so bile stekle medtem. Zato mu ni mogel izkazati Andrej druge časti, nego da ga je dal pokopati v grajski grobnici. Grajski in podložni pa so bili zadovoljni z novim gospodarjem Andrejem. Vsi so vedeli povedati, da je postal samo zato graščak, ker ga nikoli ni bilo nič strah. Ivan Albrecht.

DOMAČE NOVOSTI

* **Lep sbor KDK ob meji.** V nedeljo 22. t. m. je bil pri Sv. Juriju ob Pesnici v prostorih g. Alojzija Vračka velik zbor, sklican od vodstva KDK. Zbora se je udeležilo nad 100 ljudi in sta bili obe gostilniški sobi s hodniki vred napolnjeni. Poleg domačinov so se udeležili zborovanja tudi občani iz Sv. Križa, Zgornje Sv. Kungote, Svečine itd. Zborovanje je vodil znani narodni in gospodarski delavec g. Stanko Terčelj, poročala sta pa gg. narodni poslanec dr. Pivko in bivši poslanec Kirbiš. Med zborovalci je bilo tudi nekaj pristašev SLS, ki so poskušali po naukih svojega «Slovenskega Gospodarja» delati medklice, pa sta jim oba poročevalca hitro zamašila usta, tako da so osramočeni utihnili. Kako veliko je bilo zanimanje zborovalcev, dokazuje dejstvo, da se je vršil zbor od konca maše pa do pol 2. ure popoldne in so zborovalci vztrajno poslušali. To je tembolj značilno, ker so se klerikaleci zadnji čas z vso silo vrgli na to občino, v kateri bodo v nedeljo 29. t. m. občinske volitve, in že po «Slovenskem Gospodarju» pojejo slavo svoji zmagi. Zlasti Žebot sam je priredil nedavno tam zelo klaverno zborovanje. Podoba je, da bodo volilci občine Sv. Jurij v nedeljo 29. t. m. dokazali, da se ne dajo komandirati.

* **Dekan Anton Koblar častni meščan mesta Kranja.** Občinski odbor mesta Kranja je sprejel

18. t. m. na javni seji predlog mestnega župana g. Cirila Pirca, da izvoli mestnega župnika in dekana g. Antona Koblarja v priznanje njegovih velikih zaslug za slovenski narod in zlasti za mestno občino za častnega meščana. G. dekan Anton Koblar bo praznoval 5. avgusta petdesetletnico svojega duhovniškega poklica; meseca septembra bo poteklo 28 let, ko je imenovan kot tedanj kurat za mestnega župnika. To sta dve pomembni obletnici v življenju moža, ki je kot vzgleden svečenik, plodovit zgodovinar in znanstvenik ter priljubljen narodni politik oral ledine slovenskemu narodu za seme lepše bodočnosti in boljšega blagostanja. Novoizvoljeni častni meščan Koblar spada v ono vrsto duhovnikov, ki prav razumejo poverjeno jim božjo nalogo in dolžnost svojega poklica. Velike so njegove zasluge na dobrodelnem polju za preskrbo ubogih in vzgojo sirot ter zanemarjene dece. Krasno posestvo sirotišnice, otroški vrtec in v zadnjem času gospodinjstva šola so vidni plodovi njegovega dela.

* **Angleške učiteljice v Dalmaciji.** Sredi prihodnjega meseca bo prispela v Split večja skupina učiteljic iz Anglije, ki se bodo teden dni mudile na dalmatinski revijeri ter si ogledale važnejše kraje Dalmacije. Ministrstvo prosvete je oblastvom naročilo, naj gredo angleškim učiteljicam v vsakem oziru na roko ter jim pripravijo čim lepši sprejem.

* **Otroško zavetišče v Ptuju.** Tudi Ptuj napreduje na socialnem polju. Kakor povsod je tudi pri nas zelo aktualno vprašanje, kaj s delavskimi otroki čez dan. V svrhu ustanovitve takega za naše mesto in sosedni Breg prepotrebne prekodnevne otroškega zavetišča se ustanavlja posebno društvo, ki si je ob enem zadalo nalogo, tudi delavkam nuditi ceneno hrano in jih obvarovati pred moralnim zlom.

* **Sestanek SDS na Teznu pri Mariboru.** V četrtek 19. t. m. zvečer se je vršil na Teznu lep zaupni sestanek SDS, na katerem je poslanec doktor Pivko poročal o političnih dogodkih in na katerem se je obnovil odbor tamošnje krajevne organizacije SDS.

* **Papežev nuncij na Plitvicah.** Papežev nuncij Pelegrinetti se je v spremstvu zagrebškega nadškofa dr. Bauerja mudil v zadnjih dneh na Plitvičkih jezerih. Svojim spremljevalcem je izjavil, da se prav dobro počuti med Hrvati.

* **Na učiteljski skupščini v Celju,** ki se je vršila te dni, je po poročilih funkcionarjev glede na žalostne dogodke v Narodni skupščini predsednik ljubljanskega UJU gospod Škulj podal naslednjo izjavo na naslov hrvatskega naroda. «Ob tragičnem dogodku v Narodni skupščini, ki je združil v globoki boli ves hrvatski narod, čuti slovensko učiteljstvo, zbrano na pokrajinski skupščini v Celju, srčno potrebo, da mu izrazi svoje sožalje in svojo solidarnost z njim.» Zbrani delegati so zaklicali padlima poslancema «Slava!»

* **Konferenca zapadnih oblasti za pospeševanje narodnega gospodarstva.** Ze meseca aprila se je vršila v Splitu prva konferenca zastopnikov osmerih zapadnih oblasti naše države, na kateri so razpravljali o skupnih smernicah za pospeševanje splošnega narodnega, zlasti pa kmetijskega gospodarstva. V soboto 21. t. m. je imel oblastni odbor zagrebške oblasti svojo sejo pod predsedstvom Stepana Radića. Na tej seji se je poleg mnogih drugih važnih stvari razpravljalo tudi o tem, da se najkrajše do septembra meseca skliče ponovno konferenca, in sicer tokrat konferenca načelnikov kmetijskih oddelkov pri posameznih oblastih, na kateri konferenci bi se nadaljevalo razpravljanje o vseh onih vprašanjih, ki so v tesni zvezi s pospeševanjem in napredkom našega celokupnega narodnega gospodarstva.

* **Velika suša v Sloveniji.** Ker že dolgo ni bilo izdatnega dežja, preti nevarnost, da bodo vsi poljski pridelki usahnil. Zlasti travniki so marsikje čisto požgani. Posamezne nevihte zadnje dni so malo zalegle. Zaradi suše tudi močno trpe humeljski nasadi v Savinjski dolini in drugod.

* **Zdravstveni dom v Kranju zagotovljen.** Državni higijenski zavod se je že dalje časa pe-

čal z načrtom, da bi zgradil v Kranju Zdravstveni dom po vzgledu onega v Lukovici pri Domžalah. Sedaj je zgradba tega doma zagotovljena, in sicer na državne stroške.

* **Novo šolsko poslopje v Dolu pri Hrastniku.** Pričeli so z zidavo novega šolskega poslopja, ki bo končano jeseni drugega leta.

* **Jubilej treh gasilcev.** Te dni so praznovali 30letnico članstva in dela v Gasilskem društvu v Kranju naslednji člani: starosta gasilske župe g. Janko Sajovic, brivski mojster g. Karel Depoli in pleskarski mojster g. Anton Soklič.

* **Pomanjkanje vode v Mariboru.** Zaradi velike vročine in večje porabe je nastalo občutno pomanjkanje vode v mestnem vodovodu v Mariboru. Ker poraba dnevno narašča, je bil mestni magistrat prisiljen, pozvati prebivalstvo k največjemu varčevanju z vodo. Prepovedano je, prevažati vodo iz mestnega vodovoda na druga zemljišča. Prestopke bodo brezobzirno kaznovali.

* **Letošnja glavna skupščina jugoslovenskih učiteljev** se bo vršila v Mariboru v dneh 11., 12. in 13. avgusta, predhodni sestanek učiteljev pa bo 10. avgusta.

* **Smrt seustanovitelja radikalne stranke.** Te dni je umrl v Beogradu vseučiliški profesor Jovan Gjaja, organizator in ustanovitelj radikalne stranke, novinar in pisatelj. Jovan Gjaja je bil eden izmed zadnjih radikalov, ki je z Nikolo Pašićem, Andro Nikolićem in Stojanom Pročićem ustanovil proti starim srbskim nazadnjaškim strankam takrat svežo in napredno radikalno stranko. Kakor njegov prijatelj in soborec za napredek, pokojni Ljuba Jovanović, ki je bil iz Kotora, je bil tudi Jovan Gjaja iz Dalmacije, kjer je bil rojen leta 1846. v Dubrovniku.

* **Klerikalizem pozna le hinavstvo in sovraštvo.** Iz Slovenskih goric nam pišejo: Farizeji, hinavci, ki se hlinite pravične in poštene, pa ste podobni pobeljenim grobovom, polnim zavisti in sovraštva! Tako nekako je zaklical Gospod v svoji sveti ogorčenosti nad hinavci. Klerikalni «Slovenski Gospodar» pa piše 12. julija t. l. tole: «Mi vemo, da nas, državo in vse narode v naši državi in Evropi sploh more rešiti propada, posebno gospodarskega, samo delo, mir ter zopet mir. Namesto krščanskega bratoljubja in mira pa trosijo radičevci in samostojni demokrati zgago, sovraštvo in nemir. To je lahkomišelnost, ki jo mora obsojati vsak razsoden človek. Slovenci, na to pot mi ne gremo!» — To piše torej «Slovenski Gospodar», in ta «Slovenski Gospodar» je v isti številki poln strupenega hujskanja k sovražstvu in bojkotu pripadnikov drugih političnih strank. Ko človek vse to gleda, se mora nehote spominjati gorajh Kristusovih besed o hinavcih in pobeljenih grobovih...

* **Smrtna kosa.** Po dolgi težki bolezni je te dni zvečer umrl v celjski javni bolnici g. Drago Pertot, obratovodja Kamnoseške industrijske družbe v Celju, rodom iz Barkovlj pri Trstu. Kot sin slovenskega Krasa je že v mladih letih vzljubil na nacionalno vročih tleh svoj materni jezik in rodno grudo. Pod mogočnim vplivom pokojnega dr. Ribara pa se je izkristaliziral v povojnem Pertotu jeklen značaj in rede: narodni idealizem, ki ga ni zapustil niti v težkih življenjskih urah. Za svetovne vojne leta 1915. se je preselil v Celje ter bil do svoje smrti marljiv in zvest uslužbenec celjske Kamnoseške industrijske družbe. Sodeloval je v Celju pri raznih narodnih in kulturnih društvih. Največje zaslug pa si je stekel za Celjsko pevsko društvo. Tudi SDS žaluje za pokojnikom, svojim somišljenikom, saj je ostal zvest njenemu programu izza ustanovitve ter služil marsikateremu inteligentu za vzor, kako je treba tudi dejansko pokazati svojo strankarsko pripadnost in prepričanje. Bodi mu ohranjen najlepši spomin, narodno vzgojenim hčerkam in sinu ter ostalim sorodnikom pa naše najiskrenejše sožalje! — V Leonišču v Ljubljani je umrla po dolgi in mučni bolezni splošno znana in priljubljena gostilničarka ga. Antonija Keršičeva iz Sp. Šiške v starosti 52 let. Zelo jo bodo pogrešali šišenski siromašni sloji, ki jim je bila tako rekoč skrbna mati. Zapušča štiri sinove. Pogreb spoštovane, nepozabne pokojnice se je vršil na pokopališče v Dravljah.

— Na Rakeku je umrla v starosti 70 let ga. Marjeta Modičeva, roj. Lovkova. — V St. Jurju ob juž. železnici je umrla ga. Jožefa Blausfeinerjeva. Bila je marljiva gospodinja in priljubljena pri vseh, ki so jo poznali. — Blag jim spomin!

* **Dr. Avgust Kumar t.** Minulo nedeljo se je g. dr. Avgust Kumar s soprogo, hčerko in sinom odpeljal iz Hrastnika v Rimske toplice, da se ohladi v Savinji. Z njim je bila večja družba. Dr. Kumar je bil prvi slečen in je tudi prvi skočil v vodo. Kot dober plavač je lepo odplaval nekaj metrov od obrežja. V tem trenutku se je že začel potapljati, dvignil je še roke iz vode, klical na pomoč, obenem pa že tudi izgubil na dno. Njegova soproga Krista je takoj skočila v vodo, a bilo je že prepozno. Ako bi je neki gospod ne potegnil iz vode, bi tudi njo zadela ista usoda kakor soproga. Dr. Kumarija je bržkone prijel krč. Z velikim trudom so iskali truplo pozno v noč, a zaman. Po obupanu družino je prispelo več Hrastničanov z avtomobilom v Rimske toplice in jo peljali v mraku na njen dom v Hrastnik. Mrtvo truplo pokojnikovo so šele naslednjega dne potegnili iz Savinje. Pokojnik je bil med Hrastničani izredno priljubljen in spoštovan zdravnik. Bil je vnet družvenik in zvest pristaš SDS. Z izgubo dr. Kumarija je v hrastniškem društvenem življenju nastala velika vrzel. Pogreb pokojnika se je vršil včeraj na kolodvor v Hrastnik, odkoder so truplo prepeljali v Zagreb. Časten mu sponin, žalujoči družini pa najiskrenejše sožalje.

* **Novi bankovci po 10 Din Narodne banke** so prišli 25. t. m. v promet. Novi bankovci imajo velikost bivših srbskih bankovcev po 5 Din iz leta 1917. Barva novih bankovcev je oranžasta. Izdelala je te bankovce Francoska narodna banka. Papir je zelo fin in dober, mnogo boljši kakor pri sedanjih «kovačih», ki so bili izdelani v Ameriki. To so zadnji naši bankovci, naročeni v inozemstvu. Odslej se bodo bankovci izdelovali v veliki tovarni Narodne banke.

* **Slovesna otvoritev novega železniskega postajališča v Jevnici** med postajama Laza in Kresnice se bo vršila 5. avgusta t. l. Otvoritveni vlak ki bo okrašen, bo odpeljal iz Ljubljane, gl. kolodvor, ob 14.10. Po otvoritvi se bo vršila v senci prijaznega gozda velika ljudska veselica s plesom in vsestransko zabavo.

* **Dediščina iz Amerike.** Te dni je prispela izredno vesela vest do Suštarjevih, ki imajo svojo skromno domačijo z malim mlinom v grapi poleg Save. Suštarjeve so namreč obvestili iz Amerike, da dobe za umrlim stricem znatno vsoto denarja.

* **Prostovoljno v smrt.** V gozdu pod Martuljkom se je te dni obesil Fran Pogačnik, književnik in bivši novinar. Pokojnik je že dalje časa kazal znake velike potrnosti. Njegov pogreb se je vršil v Krajski gori. Pogačnik, znan kot dober podlistkar v slovenskem časopisju, je bil mirnega značaja in dober človek. Blag mu spomin!

* **Ponesrečenka na Triglavu.** Te dni so z vlakom pripeljali v Ljubljano 18-letno knjigovodkinjo Margito Šoštaričovo, doma iz Maribora, ki je odšla predzadnjo nedeljo zjutraj na Triglav z namenom, da prepleza nevarno Severno steno. V njeni družbi je bil tudi Mariborčan Hubert Kukavica, ki jo je spremljal na tej turi. Kakor pripoveduje Šoštaričeva, ji je popoldne na neki skali med plezanjem na steni nenadoma spodrsnilo, da je zgrmela kakih 10 m globoko, kjer je obtičala na skalnati polici. Čutila je takoj v nogi silne bolečine, bolelo pa jo je tudi v prsih. Prva sta prišla do ponesrečenke, ki je klicala na pomoč, privatni uradnik Brandt in akademik Prevec, oba iz Ljubljane. Oba turista sta pravkar prispela s težke plezalne ture in sta v Vratih zvedela za nesrečo, nakar sta se nemudoma podala na pomoč ter še zvečer v nedeljo prispela do težko ranjene ponesrečenke. Začela sta še istega dne z reševalnim delom, ki je bilo skrajno naporno. Poznaje so jima pomagali še neki bavarski turisti in pa reševalna ekspedicija, organizirana od podružnice SPD v Mojstrani. Ponesrečenko so po 14urnem naporu previdno prenesli v dolino,

na nosilih ter jo spravili zvečer v Mojstrano. Noč je Šoštaričeva prespala v Mojstrani, zjutraj pa so jo naložili ter jo odpravili z vlakom v Ljubljano, kjer jo je z glavnega kolodvora odpeljal rešilni avto v bolnico.

* **Požar.** Te dni je nastal na nepojasnen način požar v gospodarskem poslopju Fr. Tomažina v Stari vasi pri Škocjanu. Kljub nadčloveškim naporom vrlih gasilcev iz Škocjana in iz Grmulj je gospodarsko poslopje zgorelo. Požar se je razširil tudi na hišo in jo deloma vpepelil. Dalje je ogenj uničil tudi gospodarsko poslopje sosedu Martina Lindiča. Pretiła je nevarnost, da bo vsa vas pogorela. K sreči so ogenj omejili. Pri gašenju se je občutno poškodoval na desni nogi Alojz Jerič iz Škocjana.

* **Modras pičil deklico.** Ko je pred par dnevi sedemletna Cvetka Kikljeva, hčerka železničarja na Jesenicah, nabirala v Mirci jagode, jo je pičil modras nad stopalom leve noge. Poklicani zdravnik g. dr. Kogoj, je dekletcu takoj vbrizgal injekcijo, na kar se je njeno stanje, ki je bilo izprva zelo kritično, izboljšalo. Njeno življenje je bilo s tem rešeno.

* **Samomor.** Dne 11. t. m. se je iz neznanega vzroka obesil v podstrešju hiše v Gubčevi ulici 10 v Celju 53letni kleparski mojster Franc Korber, ki je imel svojo delavnico na Kralja Petra cesti. Ko so ga našli, je bil že mrtev.

* **Preprečen samomor.** Te dni si je hotel na svojem stanovanju v Melju pri Mariboru končati življenje z britvijo 36letni Ivan W. Prerezal si je žile nad laktijo leve roke, a so njegov samomorilni poskus še pravočasno opazili ter pozvali resilno postajo, ki je moža odpeljala v bolnico.

* **Nesreča v vevški papirnici.** V vevški papirnici se je hudo ponesrečil pri delu 68letni delavec France Grad iz Zg. Kašlja. Mož je bil zaposlen pri nakladanju bal papirja, pri čemer se je nenadoma zvalila nanj velika, težka bala ter ga podrla na tla. Bala mu je zlomila več reber in so ga morali prepeljati v splošno bolnico.

* **Nesreča na Bledu.** Nedavno je prišlo na Bledu do hude nesreče, katere žrtev je postal mlad Ljubljančan, 19letni dijak Črtomir Dolar. Dolar se je ob omenjenem času peljal skozi Bled z motornim kolesom. Tik na ovinku pred hišo zdravnika dr. Benedeka pa mu je privozil z veliko brzino nasproti po sredi ceste velik avto. Avto se motociklistu ni mogel več ogniti in je tako nastal neizogiben karambol. Obe vozili sta treščili skupaj s strašno silo in Dolar je odletel daleč v stran na cesto, kjer je obležal s skoro odrobljeno levo nogo nad kolonom. Ponesrečenca so takoj prenesli v stanovanje dr. Benedekla, kjer mu je ta nudil prvo zdravniško pomoč. Kmalu pa je prispel na Bled avizirani rešilni avto iz Ljubljane, ki je hudo poškodovanega dijaka prepeljal v Leonišče. Pri nesreči se je Dolarjevo kolo skoro popolnoma razbilo, dočim se je pri avtomobilu pokvaril samo levi blatnik.

* **Strela zanelila požar.** V sredo 18. t. m. popoldne je imel Šoštanj z okolico precejšnjo nevihto, med katero je udarila strela v električni transformator v Družmirju ter v kozolec posestnika g. Meha v Ravnah pri Šoštanju. Na pomoč je prihitelo Gasilno društvo Šoštanj, ki je branilo gospodarsko poslopje in hišo. Kozolca ni bilo več mogoče rešiti ter je z vsemi pridelki pogorel do tal.

* **Šota na Barju gorela.** Te dni se je na Barju ob Ljubljani vnela šota v zemlji ter je požar resno ogrožal Črno vas. Ljubljanski gasilci so delali več dni in noči, da se jim je končno posrečilo pogasiti ogenj ter odstraniti vsako nadaljnjo nevarnost.

* **Po nesreči se je obesil.** V Trnovljah pri Novi cerkvi se je po nesreči obesil 10letni deček Gustav Jeseničnik. Ker mu je bil cerkveni pogreb odrečen, so mu sorodniki in sosedje sami priredili lep pogreb ter so mu položili na krsto nad 30 vencev.

* **Požar zaradi strele.** Te dni ponoči je nenadoma udarila strela v neko hišo v vasi Selo pri Bledu. Hišo je objel kljub silnemu naltvu v nekaj minutah mogočen ogenj, ki je vsako minuto rastle in se kmalu razširil tudi na sosedna po-

slojja. Na pomoč so kmalu prispela gasilna društva, ki pa niso mogla storiti drugega, kakor da so požar lokalizirali in ga končno ob zori tudi udušili. Gašenje je bilo zelo otežkočeno zaradi preoddaljenosti vode.

*** Poštni avto zgorel.** Nedavno se je pri Fari zgodila nesreča, ki bi zahtevala lahko več človeških žrtev. Poštni avtomobil, ki vozi na progi Kočevje—Brod ob Kolpi, je peljal tudi usodnega dne proti Kočevju. Blizu Fare ob Kolpi je nastal v avtomobilu defekt, ki je povzročil, da se je vnel bencin in je sprednji del avta začel goreti. Šofer je imel še toliko prisotnosti duha, da je avto zavozil v kraj in ustavil. Med potniki je nastala panika, vendar so k sreči vsi poskakali iz avtomobila. Zgoreli so vsi paketi, ki so bili na avtu. Avto sam je sedaj neraben, ker je ostalo od njega skoro samo železje.

*** Smrt v Savinji.** Prejšnji petek zvečer so se kopali v bližini drugega železniškega mosta v Celju štirje mesarski pomočniki. Alojzij Goričan, 26letni pomočnik pri mesarju Rajherju v Celju, je zašel v globljo vodo ter je kljub temu, da je bil plavač, nenadoma izginil pod površino. Šele po daljšem iskanju so ga našli in izvlekli na suho že mrtvega. Zadel ga je kap. Goričan je bil doma iz Prihove pri Konjicah, miren, priden in vesten fant.

*** Smrtna nevarnost otroka.** V nedeljo popoldne se je pri meljskem brodu pri Mariboru igral 7letni, nekoliko slabomni železničarski sin Josip Koren z malim čolnom. Pod težo dekca se je čoln obrnil in deček je padel v Dravo. Brodar Ivan Merdavs, ki je bil z brodom že blizu drugega brega, je na srečo opazil dečkovo nesrečo. Brod je predal svojemu pomočniku, sam pa je odvezal rešilni čoln ter s pomočjo nekega kopalca še srečno prestregel otroka, ki ga je Drava odnesla že kakih 100 m daleč.

*** Smrtna žrtev Drave.** V nedeljo je utonil pri kopanju pod Studenskim hribom 17letni zidarski vajence Makso Zamut, doma iz Studencev. Mladenič se je pogosto kopal in je veljal za dobrega plavača. Usodnega dne ga je najbrže zgrabil krč s tako silo, da se je v trenutku pogrznil in se ni več prikazal.

*** Tat priporočenih pisem v Mariboru.** Že več tednov so na obeh mariborskih poštah opažali tatvine priporočenih pisem. Polagoma se je ugotovilo, da se tatvine vrše le ob dneh, ko ima službo sluga L. Moža so na skrivaj strogo nadzirali in v nedeljo popoldne so nepričakovano izvršili na njegovem stanovanju hišno preiskavo. V njegovem službenem jopiču, ki je visel za neko omaro, so našli 15 bankovcev po 100 Din, 1 bankovec za 1000 nemških mark in staro štampljko za pripročene pošiljave. Preiskavo je vodil poštni komisar iz Ljubljane, kateremu je osumljeni sluga priznal, da je že dalje časa na slepo srečo jemal priporočena pisma v nadi, da bo v njih našel denar.

*** Slepac.** V kavarno «Prešeren» v Celju je prišel nedavno ponoči neki Nemeč, ki se je predstavil natakarku Lukašu kot trgovski potnik Albert Beschell z Dunaja, ter mu ponudil fotografski aparat, katerega je natakark kupil za 900 Din. Šele prihodnjega dne je opazil Lukaš, da manjmeta aparatu najbistvenejša dela, ki bi stala 1000 Din. Baje se je neznanec naslednjega jutra odpeljal v Maribor.

*** Pokvarjena fantalina.** Nekemu kočarku v Veliki Pirešici sta nedavno pobegnili oba sinova, 14letni France in 12letni Avgust. Oba navihaneca se klavirata okrog po deželi ter se preživljata s tatvinami. Starejši France je navzlic svojim mladim letom že kaznovan zaradi tatvine. Imel pa je tudi dobro šolo, kajti ko je pobegnil že enkrat pred kakim letom, se je pridružil enostavno ciganom ter se z njimi po vsej Hrvatski uril v tatinski umetnosti. Zdaj je zapeljal še mlajšega brata, s katerim bosta poskušala tatvinsko srečo tako dolgo, da ju bodo prijeli.

*** Z vilami ga je obdelal.** Mizarski pomočnik Tone K. je dal te dni občutiti svojo jezo blapeu Jaki Urhu pred domačo hišo na Brdu. Zaradi neke malenkosti je pograbil guojne vile in se

zaletel v Urha. Udaril ga je večkrat čez pleča, potem po glavi ter slednjič dregnil z ročajem še v trebuh. Urh je moral iskati zdravniško pomoč.

*** Pred dnevi je neznan kam izginila 17letna prodajalka Ana Gajlinger,** uslužbenka v trgovini Bevc v Lokah pri Trbovljah. V Bevcovi službi se je nahajala kake tri tedne. Poslednji čas je postajala nekam zamišljena in oložna. Domneva se, da je izvršila samomor.

*** Roparski napad.** Te dni zvečer so na cesti iz Lajtersperga v Maribor trije neznan moški napadli nekega trgovca, ki je potoval v Maribor ter nosil s seboj večjo vsoto denarja. Napadalci so ga naskočili ter mu izbili aktovko, v kateri je bil

denar, iz roke. Napadeni je klical na pomoč in ko je priteklo nekaj ljudi, so roparji zbežali, ne da bi mogli odnesti plen s seboj.

*** Sreča Vas čaka,** če kupite srečke efektne loterje Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Zrebanje bo 1. avgusta t. l. Cena srečki 3 Din. Če jih še nimate, naročite jih takoj pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Beethovnova ulica 10.

*** Črevesne bolečine, prenapolnjen želodec, imotica, neenakomerno utripanje srca, težko dihanje** Vam takoj odstrani uporaba naravne grenčice «Franz Josef». Zdravniki jo priporočajo posebno ljudem, ki mnogo sede. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Novi viničarski red za mariborsko oblast

Sprejet soglasno v mariborski oblastni skupščini v petek dne 20. julija 1928. — Obvezno moč bo dobil 1. novembra 1928. — Poslanci KDK so s stvarnimi nasveti mnogo pripomogli k izboljšanju uredbe

§ 1. Viničarji so osebe, ki jih najme vinogradnik v službo, da obdelujejo vinograd v izmeri najmanj 5600 m² (en oral) ali še zraven pripadajoče dele posestva proti plačilu v denarju ali v naturalijah, ali v denarju in naturalijah. Žive pa v lastnem gospodinjstvu v vinogradnikovi zgradbi in imajo za pravilno izvrševanje svoje službe potrebno strokovno usposobljenost.

Viničarjem se ureja njihovo delovno razmerje po določilih te uredbe.

Viničarsko izkazilo.

§ 2. Viničarsko izkazilo je viničarska knjižica (in izkazi o strokovni usposobljenosti). Viničarska knjižica je javnopravna listina, ki se glasi in velja samo za določeno osebo. Vsaka zloraba je kazniva v zmislu določil splošnega kazenskega zakona.

§ 3. Viničarska knjižica mora imeti predpisan obrazec in besedilo te uredbe.

Viničarsko knjižico izdaja proti povračilu nabavnih stroškov viničarjeva domovinska občina, ako se prosilec izkaže s potrebnimi dokazili strokovne usposobljenosti, občina bivališča pa le na podlagi javnih listin o domovinstvu in strokovni usposobljenosti. V tem primeru se mora izdajanje knjižice javiti domovinski občini zaradi morebitnih ugovorov. Dokler ni zadostno število strokovnih šol, nadomešča izkazilo o usposobljenosti od županstva bivališča izdano potrdilo, da je imenovana oseba zaposlena tri leta v vinogradniških delih.

Ustanovitev službenega razmerja.

§ 4. Za službeno razmerje oseb, ki žive napram gospodarju v službenem položaju, opisanem v § 1. te uredbe, veljajo določila te uredbe ne glede na obliko pogodbe. Tako službeno razmerje se ustanovi s pogodbo, s katero se zaveže viničar stopiti pri pogodbeniku v viničarsko razmerje na določeni viničarski ter se gospodar s tem sporazumen, in z izročilno viničarske knjižice.

Ako nista pogodbenika v vseh podrobnostih določila obojestranskih dolžnosti in pravic, se smatra, da manjkajoče podrobnosti dogovarjajo pogojem, pod katerimi je isto službo vršil neposredni prednik viničar, v kolikor ti slednji pogoji ne nasprotujejo obveznim in pogodbeno neizpremenljivim pogojem te uredbe v zmislu § 33. te uredbe. Za vprašanja, ki so še kljub porabi te uredbe dvomljiva, veljajo krajevni običaji in končno določbe občega državljankega zakona. Zaradi večje pravne sigurnosti pa mora slediti ustni pogodbi pismena pogodba najkasneje v 14 dneh po sklepu pogodbe.

Vsebina službene pogodbe.

§ 5. Pismena pogodba, katere obrazec predpiše oblastni odbor ter ga izdaja gospodarju ali viničarju proti povračilu nabavnih stroškov viničarjevega bivališča občina, mora biti spisana v dveh izvodih — za vsakega pogodbenika po eden — in obojestransko podpisana. Vsebovati mora izčrpen seznam dela, ki ga mora viničar vršiti, število oseb, ki jih mora imeti viničar na razpolago za viničarska dela, število živine, katero mora pripeljati s seboj ali jo vsaj rediti za gospodarja, ter prejemke (protidajlatve), ki jih dobi viničar, oziroma njegove delovne moči za navedena dela.

Kot viničarjeve delovne moči pridejo v poštev samo osebe, živeče v skupnem gospodinjstvu v viničarjem, ki so dovršile 16. leto in so delazmožne.

Za lažja dela (paša, pobiranje sadja, sušenje krme, arabiljenje listja, spravljanje rožja itd.) se lahko po

izrecnem dogovoru uporabljajo tudi mlajše delazmožne moči, živeče v skupnem gospodinjstvu viničarjevem.

Prejemki viničarjev.

§ 6. Viničar dobiva:

a) Prosto stanovanje, pripadajoče k viničarski, z že obstoječim vrtom za zelenjavo (grede).

b) Deputatne zemlje (oralne zemlje ali kopavine) v izmeri najmanj ene četrtine tiste površine vinograda, ki jo oskrbuje.

Če pri vinogradu ni zadostne deputatne zemlje, mora gospodar dajati viničarju namesto manjkajoče deputatne zemlje letno najkasneje do dne 1. novembra toliko krušnega zrnja, odnosno krompirja, kolikor bi se povprečno pridelalo na manjkajoči površini. Računa se, da pridelata 100 kg krušnega zrnja na 20 arih in 200 kg krompirja na 5 arih.

Ako ni v zmislu § 4. te uredbe določeno, dali dobiva viničar deputatno zemljo v prvi vrsti in v drugi vrsti nadomestek ali narobe, ima viničar pravico, odločiti se za eno ali drugo, bodisi delno, bodisi v celoti.

c) Stelje oskrbi gospodar sam: k stroškom spravljavanja pa prispeva gospodar polovico, če je živina njegova.

Če ima viničar svojo živino ali popolni hasek gospodarjeve živine, trpi stroške spravljavanja krme viničar, drugače pa vsak polovico.

d) Ne glede na to, čigava je živina, ki jo viničar redi, razpolaga z gnojem, ki se pridelata od dne 1. decembra do dne 1. maja, viničar, vendar le v korist deputatne zemlje, z ostalim pa gospodar.

e) Viničar mora dobiti kot nagrado poleg v pogodbi določene količine vinskih tropin še 100 Din letno od vsakega oralu vinograda, ki ga je viničar obdelal. Nagrado je plačati do dne 1. novembra.

f) Poleg gorenjih prejemkov dobiva viničar zase in za svoje delovne moči pogojeno mezdo, ki pa ne sme biti manjša od doseadanje, ne glede na gorenje prejemke. Ako mezda ni pogojena, velja kot mezda ona drugih vinogradniških delavcev pri svoji hrani (deri) v istem kraju. Morebitna akordna mezda mora odgovarjati taki dnevni mezdi.

g) Za nastopna kvalificirana in težja dela v vinogradu, to je rigolanje, cepljenje, skropljenje in zvepljenje dobivajo viničar in njegove delovne moči k splošni zgoraj določeni mezdi še 25odstotno doklado, ako so dela v redu izvršena.

Doba in prenehanje razmerja.

§ 7. Ob nastopu ustanovljeni prejemki viničarja se za dobo trajanja viničarskega leta v škodo viničarja ne morejo spreminjati.

Delovni čas.

§ 8. V splošnem znaša delovni čas pri svoji hrani (deri) v letnih mesecih od 7. do 12. in 13. do 18. ure, pri čemer ima viničar dopoldne in popoldne po pol ure odmora, v zimskih mesecih pa od 8. do 12. in 13. do 17. ure, pri čemer odmor odpade. Pri hudi vročini ali ob nestanovitnem vremenu se lahko dnevna delovna doba tudi preloži. Kjer je krajevno uveden krajši delovni čas ali druga delovna doba, ostane pri doseadanju navadi. Letni delovni čas se računa od dne 1. aprila do dne 1. septembra. Gospodinja-viničarka ima tudi opoldne pol ure več odmora.

Nadurne.

§ 9. Kar dela viničar preko časa, določenega v § 8., se smatra za nadurno delo, kakor tudi delo v noči in ob nedeljah in praznikih. Za nadurno delo gre viničarju 50 % višja plača kakor za redno delo. Delavcem pri spravljavanju sadja in ob trgatvi gre normalna plača, če so preko noči popolnoma oskrbljeni s hrano. Viničar

Ne ob nedeljah in praznikih ne more siliti k delu brez nujnega razloga.

Dolžnosti viničarja.

§ 10.

Viničar je dolžan nastopiti službo ob določenem času z dogovorjenim številom delovnih moči in dogovorjenim številom živine.

Dokler ima gospodar na posestvu dela, mora imeti viničar pogojeno število ljudi in živine na razpolago izključno za dela na posestvu.

Vinogradniška dela mora opravljati strokovno pravilno in ob pravem času ter je dolžan vestno izpolnjevati vse odredbe gospodarjeve, ki se tičejo njegove službe.

Viničar je vinogradnikov zaupnik in pooblaščenec za osirom na vinogradniško posestvo, na katerem je nastavljen; zato mora takoj naznaniti svojemu gospodarju vsako poškodbo na zemlji ali poslopih in mora zastaviti vse svoje moči, da obvaruje gospodarja vsake škode, posebno škode po požaru, po tatvini na grozdju, madiju, krmi, drvih, stelji, orodju itd.

Za škodo, katero je zakrivil viničar zaradi zanemarjanja svojih dolžnosti ali zaradi strokovno nepravilno izvršenega dela, je odgovoren svojemu gospodarju v zmislu določb splošnega državlanskega zakonika. Pri tem jamči viničar tudi za škodo, ki so jo povzročili njegovi ljudje ali njegova živina.

Brez dovoljenja gospodarjevega ne sme viničar nikogar vzeti v podnajem.

§ 11.

Viničar in njegovi ljudje se morajo napram svetu gospodarju dostojno vesti in njemu in njegovim ljudem izkazovati primerno spoštovanje.

Dolžnosti gospodarja-vinogradnika.

§ 12.

Gospodar-vinogradnik je dolžan viničarja sprejeti v službo ob določenem času, mu izročiti dogovorjeno stanovanje in deputatno zemljo in mu dati dogovorjeno plačo za opravljeno delo. Izplačilo se mora vršiti koncem vsakega tedna.

§ 13.

Viničarjevo stanovanje naj po možnosti obsega kuhinjo, shrambo in za vsak zakonski par viničarjevih družin po eno sobo, pri rodbinah, ki imajo več kakor štiri delovnih moči, pa dve sobi. Stanovanje mora odgovarjati splošnim higienskimi zahtevam in v splošnem ne sme biti slabše kakor so druga kmetiška stanovanja v dotičnem kraju.

Tudi za pogojeno število živine morajo biti na razpolago primerni hlevi.

Posestnik mora primerno popravljati in vzdrževati poslopja na svoj račun. Posebno je dolžan skrbeti za higiensko stanje in požarno varnost poslopja. Vendar pa viničar ne more zahtevati preureditve stanovanja po nastopu službe.

§ 14.

Pijača, ki jo dobi viničar, mora biti zdrava in nepokvarjena in ne sme biti ponarejena. Ni pa zabranjen petijot.

Materam-doiilkam, oženjenim in neoženjenim, se mora dati prilika, da ob pravem času doje svojo deco. Zato se jim ne sme skrajšati njih rednega odmora ali pa njih plače.

§ 15.

Vinogradnik mora sploh s svojimi viničarji in njegovimi ljudmi dobro ravnati in je v tem pogledu tudi odgovoren za ravnanje svojih rodbinskih članov in svojih nameščencev.

Doba in prenehanje službenega razmerja.

§ 16.

Viničarji se najmejo redno za eno leto (viničarsko leto), ki se prične s 1. novembrom in se konča z 31. oktobrom.

Službeno razmerje se lahko brez navedb razloga odpove samo v času od 1. do 15. avgusta. Če se ne odpove, se molče podaljša za eno leto.

Vsaka morebitna sprememba pogojev se mora zabeležiti v obstoječi pogodbi.

Selitev viničarja.

§ 17.

Ko viničar zapusti svojo službo, mora v rodu izročiti vinogradniku vse, kar mu je dal v uporabo, oskrbo in varstvo. S seboj sme vzeti le toliko drv, sena in slame, kolikor jih je pripeljal s seboj pri vstopu v službo. Gnoj ostane gospodarju brez odškodnine. Stroške selitve trpi viničar.

Selitev se vrši v času od 1. do 11. novembra.

Gospodar, ki med viničarskim letom sprejme viničarja, ki je služil pri drugem gospodarju in ki ni njegovega službenega razmerja razrešila viničarska komisija, se kaznuje z globo od 100 do 1000 Din ter odgovarja za yso škodo prejšnjega gospodarja.

Sprememba posesti — smrt viničarja.

§ 18.

Sprememba v osebi gospodarja je za viničarja z ozirom na pogodbeno službeno razmerje brez posledic.

Ako umre viničar, ima vdova pravico, stopiti na mesto svojega moža v službeno razmerje. Tako pravico ima tudi viničarjev sin, če je polnoleten. Med večimi upravičenci zbira naslednika vinogradnik.

Predčasna ukinitve službenega razmerja.

§ 19.

Viničarska pogodba more prenehati predčasno iz krivde viničarja ali iz krivde gospodarja ali iz obojestranske krivde.

§ 20.

Iz krivde viničarja more prenehati službeno razmerje:

a) ako je viničar zagrešil tatvino — tudi poljsko kvaro — goljufijo, poneverbo ali hudobno poškodbo tuje lastnine v škodo svojega gospodarja;

b) ako težko krši svoje službene dolžnosti, osobito ako se ne pokorava gospodarjevim naredbam glede obdelovanja vinograda ali ako postane zaradi ponovne pijanosti ali sploh po svoji krivdi nesposoben za vršenje svoje službe;

c) ako zanemarljivo živino, ki se mu je dala v oskrbo, in to vključno opominom gospodarja;

č) ako svoje delovne moči in gospodarjevo vprežno živino brez dovoljenja gospodarjevega in vključno izrečenih prepovedi uporablja pri drugih ali ako isto stori s svojo živino, dokler ni domače delo opravljeno;

d) ako je svojega gospodarja ali pa njegove svojce občutno žalil ali z njimi sirovo ravnal.

V teh primerih odgovarja viničar tudi za dejanja svojih delovnih moči.

§ 21.

Iz krivde gospodarja:

a) ako je gospodar z viničarjem sirovo ravnal;

b) ako viničar brez škode za svoje zdravje ali npravnost ne more nadaljevati službenega razmerja;

c) ako gospodar viničarju pristojno plačo nepravilno zadržuje ali odteguje;

č) ako gospodar zakrivi npravnostni pregrešek, bodisi proti viničarju, bodisi proti njegovi družini.

V vseh teh primerih odgovarja gospodar tudi za dejanja svojih rodbinskih članov in nastavljenecv.

§ 22.

Glade vseh sporov, izvirajočih iz viničarskega razmerja, osobito pa, ako hoče bodisi gospodar, bodisi viničar uveljaviti predčasno prenehanje službenega razmerja iz razlogov, naštetih v §§ 20. in 21., se mora s takim predlogom bodisi ustno, bodisi pismeno obrniti na viničarsko komisijo.

Viničarska komisija.

§ 23.

V vsaki občini, kjer so viničarji, obstoja posebna viničarska komisija iz treh članov.

Predsednik je župan občine, v kateri leži posestvo, na kateri je viničar zaposlen. Enega člana imenuje vinogradnik, drugega pa viničar za vsak primer posebej.

Predsednik ima namestnika, ki je namestnik župana pri občini.

Viničarska komisija je sklepčna, ako so povabljeni in navzoči vsi člani. Predsednik mora odstopiti, ako se obravnava njegova zadeva ali zadeva sorodnikov in svakov do tretjega kolena.

Sklepa se z večino glasov. Pri enakosti glasov odločuje predsednik.

O razpravah pred viničarsko komisijo le voditi zapisnik, iz katerega morajo biti razvidni predlogi strank in sklepi viničarske komisije. Kot zapisnikar se lahko pritegne občinski tajnik, ako viničarska komisija ne določi drugače.

Postopanje pred viničarsko komisijo.

§ 24.

Viničarska komisija mora o vsakem predlogu, ki ga stavi bodisi vinogradnik, bodisi viničar, razpisati tekom 14 dni po prejemu predloga ustno razpravo; ako se pa zahteva predčasno prenehanje službenega razmerja, pa tekom treh dni.

Na ustno razpravo je osebno vabiti obe stranki. Ako sta došli obe stranki, se najprej poskusi doseči poravnava. Ako nobena stranka ne pride, se o predlogu ne razpravlja in je smatrati, da je predlagatelj svoj predlog umaknil. Istotako se ne razpravlja, ako predlagatelj sam ne pride.

Ako sta prišli obe stranki in je nemogoče doseči poravnavo, mora komisija izdati obema strankama o tem potrdilo. Ako pa gre za takojšnjo ukinitve službenega razmerja, mora ugotoviti najprej, katera stranka je na tem kriva. Obenem ugotovi škodo, ki je nastala eni stranki zaradi protipogodbenega ravnanja druge.

§ 25.

Ako je viničarska komisija prišla do prepričanja, da je razlog za razveljavljenje službenega razmerja iz krivde gospodarja-vinogradnika, potem mora viničarska komisija po ugotovitvi eventualne škode, ki jo

utrpi viničar, izreči, da mora povzročeno škodo gospodar povrniti viničarju; na izrecno zahtevo viničarja mora komisija tudi odločiti, da mora gospodar viničarja takoj izpustiti iz službe.

Ako se pa pokaže, da je kriv viničar, potem obsodi viničarja v povračilo eventualne škode, in ako gospodar to izrecno zahteva, tudi izreče, da mora viničar takoj, najpozneje pa v osmih dneh zapustiti službo in se izseliti s posestva. Ta rok velja za pregreške po točkah b) in d) § 20., v vseh drugih primerih pa velja 14dnevni selitveni rok.

§ 26.

Izrek viničarske komisije, da je gospodar dolžan viničarja takoj izpustiti iz službe ter izrek, da se mora viničar izseliti s posestva, je izvršljiv po preteku rokov, ki so določeni v drugem odstavku § 25. a). Izvršba se vrši po predpisih o izvršilnem postopanju pred političnimi oblastmi. Prodlog je vložiti pri županstvu na sedežu viničarske komisije, ki je izrekla to odločbo.

§ 27.

Izrek o odškodnini postane izvršljiv le tedaj, če stranka, ki se čuti po izreku prizadeta, ni vložila tožbe pri rednem sodišču in zahtevala, da se nastala škoda sodno ugotovi.

Tožba se mora vložiti tekom 30 dni od dneva razprave, na kateri je viničarska komisija škodo ugotovila in presodila. Po preteku tega roka se tožba ne more več vložiti; tudi je stranka izgubila pravico do tožbe, ako sta stranki že pred potekom 30 dni po viničarski komisiji ugotovljeno škodo popolnoma poravnali.

§ 28.

Vključno izvršljivost izreka o izpustu iz službe in o izselitvi s posestva (§ 27.) lahko stranka pred rednim sodiščem uveljavlja svoj polni odškodninski zahtevek zaradi neizpolnitve službene pogodbe, ako misli, da izrek viničarske komisije stvarno ali pravno ni utemeljen. Tudi to tožbo je vložiti tekom 30 dni po izreku viničarske komisije, sicer je stranka izgubila pravico do tožbe.

Ugotovitev škode.

§ 29.

Ako se je službeno razmerje ukinilo zaradi krivde gospodarja, mora dobiti viničar, ne ozira se na drugo, odškodnino, ki jo je določiti po splošnih predpisih veljavnih zakonov, vsekakor vrednost žetve, ki bi jo viničar predvidoma dosegel na deputatni zemlji, kakor tudi stroške selitve.

Ako se je službeno razmerje ukinilo iz krivde viničarja, sme zahtevati viničar samo vrednost semena in vrednost dela na deputatni zemlji. Ta odškodnina pa ne more znašati nikdar več kakor znaša povprečna krajevna vrednost pridelkov z ozirom na način obdelovanja na deputatni zemlji.

§ 30.

Poravnave, tičočee se viničarskega razmerja, sklenjene pred viničarsko komisijo, imajo veljavo sodnih poravnav. Listino o poravnavi podpiše predsednik komisije.

Pravica združevanja.

§ 31.

Viničarji imajo pravico, združevati se v posebna strokovna društva za zaščito svojih ekonomskih, kulturnih in socialnih interesov.

Prestopki.

§ 32.

Kolikor ne spadajo dejanja, nasprotujoča tej uredbi, pod določbe kazenskega zakona ali drugih zakonskih predpisov, se kaznujejo kot prestopki zoper oblastno uredbo po členu 64. zakona o oblastni in sreski samoupravi.

Denarne globe se stekajo v občinski ubožni sklad občine, kjer leži vinograd.

§ 33.

Pravice, ki pripadajo viničarjem v zmislu §§ 6., 8., 9., 13., tretji odstavek 14., 16., 20., 21., 22., 29. in 31., se z viničarsko pogodbo me morejo niti razveljaviti niti omejiti.

Za vsa nova in že obstoječa viničarska razmerja veljajo od 1. novembra 1928. določbe te uredbe. Stara viničarska razmerja je do dne 30. septembra 1928. spraviti pogodbeno v sklad s temi določbami.

Viničarji, ki že imajo dosedaj veljavne viničarske knjižice ali veljavno nadomestilno izkazilo in so dejansko služili kot viničarji, se smatrajo za viničarsko službo sposobni v zmislu § 3. te uredbe, ne glede na dobo dosedanje zaposlenosti v tej stroki. Zaradi tega pa morajo te knjižice do 30. septembra 1928. zamenjati z novimi.

§ 34.

Ta uredba stopi v veljavo, ko jo oblastna skupščina sprejme, obvezno moč pa dobi dne 1. novembra, ki sledi sprejetju in razglasitvi te uredbe v oblastnem uradnem listu za ljubljansko in mariborsko oblast. Obenem se razveljavi zakon z dne 2. maja 1886. dež. zak. št. 26 za vojvodino Štajersko in z dne 1. junija 1898. dež. zak. za vojvodino Štajersko št. 1.

Verujte, če se Vam pové

da je vsaka gospodinja napravila najbolje izkušnjo, če je poizkušala, da

ŽENSKA HVALA

preko noči raztopi nesnago. Zjutraj je najbolje, če se za čisto kratko kuhanje perila vzame

Schichtovo Terpentin milo

SOKOLSTVO

SOKOL JEŽICA.

Tik pred napredno Ljubljano, na prijazni Ježici, bo v nedeljo 5. avgusta pomemben kulturni praznik. Sokol Ježica, preziran od vseh strani in zlasti od klerikalcev preganjan na žive in mrtve, je venar zmogel združiti toliko naprednih sil, da si je po osmih letih neprestanega truda postavil udoben, prijeten dom, ki ga bo 5. avgusta ob 15. uri svečano otvoril. Obenem bo imelo I. ljubljansko sokolsko okrožje na Ježici svoj okrožni zlet. Zato bo ta dan prikorakalo na Ježico predvsem Sokolstvo vse Ljubljane, dalje iz Št. Vida, Viča, Polja, Most, Štepanje vasi, Domžal, Kamnika itd. Pri vsej prireditvi bo igrala godba Sokola I. iz Ljubljane, ki bo povedla ljubljanske in druge goste izpred Narodnega doma po Dunajski cesti na Ježico. Ob četrtna 17. pa bo pri «Štirnu» okražna telovadna prireditev in nato velika narodna veselica. Vstopnina je po 8, 6 in 4 Din. Za primer slabega vremena se bo vsa prireditev vršila nepreklicno 15. avgusta. Vabimo tedaj vse rodoljube, vse prijatelje Sokolstva od blizu in daleč, da prihitijo 5. avgusta na Ježico.

Sodček vinca na žalskem taboru

Premurska deputacija pri gospodu dr. Korošču v Zalcu.

Na klerikalni politični shod v Zalcu je šla tudi deputacija iz Prekmurja. V njej so bili: oba poslanca Jerič in Klekl, šolski upravitelj iz Turnišča Julij Kontler, šolski upravitelj iz Tišine Evgen Antaner, oblastni poslanec Litrop in sodar Antolin iz Črensovcev. Torej prava pravcata kmečka deputacija. In ta deputacija se je šla v Zalcu zahvaliti gospodu dr. Korošču za govor, ki ga je imel lansko leto v Črensovcih. Tako pravijo «Novine». Mi bi pričakovali, da bi naši klerikalci g. ministru Korošču povedali in potožili naše težave, in sicer: gimnazija ni popolna, Mura še ni regulirana, po toči prizadeti gladujejo in pomoči ni od nikoder, les iz naših gozdov se neusmiljeno izvažajo, strašni dav-

ki nas žulijo, naši delavci nimajo dela in ne za služka, domače ljudi mečejo iz službe na cesto itd. Sto in sto težav, brig ter potreb. O vsem tem klerikalci nočejo govoriti, pač pa gredo v Zalec poklonit in zahvaljevati se g. Korošču ter mu izročiti (po «Novinah») diplomu, ki jo je izdelal g. Julij Kontler z napisom: «Gospod minister! Danes, ko obhaja slovenski rod 60letnico žalskega narodnega tabora, Vam v imenu organizacij SLS v Slovenski Krajini poklanjamo kot največjemu Slovincu to hvalno priznanje za Vaš govor, ki ste ga imeli v Črensovcih in s katerim ste dali viden znak in uspešen poudarek zmagi slovenske misli v Slovenski Krajini. Poklanjamo Vam to priznanje v imenu pristašev, ki so se borili v drugi državi, ali vendar za iste ideale, za katere se je začel boj v Zalcu, to je za svobodo in samostojno državno življenje slovenskega naroda.»

Da bo ta slika popolna, je treba dodati, da je govoril v imenu deputacije istotako gosp. Julij Kontler, šolski upravitelj, ki je znan nasprotnik slovenskega učiteljstva v Prekmurju in glavni sodruhinik madžarsko-nacionalističnega lista «Nepújság»!

Kakor pripovedujejo «Novine», je imel prizor tudi nekaj veselega in šaljivega na sebi. Sodar Antolin iz Črensovcev je izdelal sodček, ki so ga gospodje pred odhodom v Zalec napolnili z izborno kapljico tam iz lepih Lendavskih goric. Ta napolnjen sodček je izročila deputacija s krasnim nagovorom g. Kontlerja, ki je razložil pomen sodčka in vsebine g. ministru dr. Korošču. Sodček ima napis: «V spomin borbe za Slovensko Krajino.» Ta napis je na zadnji strani. Na sprednji strani pri pipici pa stoji: «Glavnemu govorniku v spomin, dr. Antonu Korošču, ministru.» Vse to je silno ganilo in napravilo globok vtis na g. ministra. G. minister so kot za odgovor krepko stisnili roko vsakemu članu iz deputacije. (Vse navedeno je povzeto po Kleklovih «Novinah».)

To so bili vsekakor ganljivi prizori. Prekmurci smo lahko ponosni na svoje politično vodstvo, svoje (klerikalne) poslance in na svojo imenitno deputacijo. Boljšega uspeha si nismo mogli želeli. Bodite uverjeni, gospodje iz deputacije, da se narod kar zviha od radosti nad Vami in Vašimi uspehi. Mi se bomo še vrnili k stvari. Za danes samo toliko! «Novine» so res odkritosrčno in povedo stvari, ki jih ne bi smele, za kar so nekateri člani deputacije tudi hudi nanje. Vsekakor na. živela prekmurska deputacija!

ŽENSKI VESTNIK

NEGOVANJE UST.

Mnogo ljudi je, ki jim prihaja iz ust smrdljiva sapa. Tega morda sami večkrat niti ne vedo, tem neprijetneje pa občutijo to drugi, ki prihajajo z njimi v bližjo dotiko.

Slaba, smrdljiva sapa je vedno znak kake bolezni, bodisi v zobeh, ustih, grlu ali pa želodcu. Kdor ima gnijoče zobe, najbolje napravi, če se čimprej zateče k zobozdravniku. Sicer naj si pa vsaj zobe pridno čisti in usta izpira. Zobna krtačica in dobra zobna pasta so prvi pripomoček proti smrdljivi sapi.

Če prihaja smrad kako drugače iz ust, je treba usta izpirati. V lekarnah in drogerijah imajo vsakovrstne ustne vode, ki zelo pomagajo in ki tudi niso drage. Kot domače sredstvo pa je priporočljiva vinska rutica, kuhana na belem vinu. Orgraj jo na tešče in zvečer, preden ležeš spat. Proti slabemu duhu iz želodca si pomagaj s pe-linovim vinom, ki ga jemlje večkrat na dan kak požirek.

Sploh pa je treba vsakomur, tudi tistemu, ki ne trpi ravno na «hudi sapi», skrbeti za čistočo v ustih in zobeh. Redno naj vsakdo očisti zobe vsako jutro in vsak večer. Tako si varuje zdravje in pa dobre zobe. Priporočamo materam, da navadijo svoje otroke že od mladih nog na zobno krtačico. Zobna krtačica, ta je najuspešnejše orožje proti raznim boleznim.

ZALIVANJE SOBNIH RASTLIN.

Pravilno zalivanje igra pri sobnih rastlinah veliko vlogo. Marsikaka cvetlica v lončku hira ali pa celo pogine, če je nismo prav zalivali. Važno je ne le, kolikokrat zalivamo, ampak tudi, kako in kdaj zalivamo. Vsekakor se je treba tudi držati gotovega reda in ne smemo delati napake, da rastlino enkrat pogosto zalivamo, drugič pa prereditko, enkrat preveč, drugič pa spet premalo.

Zdaj v vročem poletju moramo vsak dan zalivati. Kadar dežuje, je zelo priporočljivo, da postaviš rastline tudi ven na dež, da jih opere. Seveda smeš izpostaviti rastline le rahlemu dežju, ker močna ploha bi ti jih samo sklestila in pokvarila. Ako poleti rosa ni preveč mrzla, lahko puščamo sobne rastline brez skrbi tudi ponoči.

Kadar je huda vročina, zalivaj tako, da bo v podstavkih lončkov vedno stala voda. Lončki, ki so zunaj glazirani, niso dobri, ker ne more zrak do korenin. Najbolje uspeva rastlina v navadnih glinastih lončkih, skoz katere lahko prehajajo zrak, vlaga in toplota.

Za kuhinjo

Krompirjevo vzhajano testo za štruklje. Stresi na desko pol kilograma moke, 30 dekagramov olupljenega kuhanega krompirja, eno jajce, poldrugi dekagram mlačnega razmočenega kvasa (germa), pet dekagramov sladkorja, tri dekagrame masti in nekoliko soli. Iz vsega tega naredi testo, ki ga gneti četrt ure. Testo položi na desko, in sicer na prtič, potresen z moko, pokrij ga z večjo skledo in ga pusti čez noč na hladnem shajati. Drugi dan testo razvaljaj in ga pomaži s temle nadevom: Mešaj četrt litra kisle smetane, in ko se prične gostiti, dodaj dve jajci in dobro zmešaj. S to zmesjo namaži razvaljano testo, ga potresi z drobno zrezanim pehtranom, potresi pest krušnih drobtin in malo sladkorja. Nato zvij testo, deni ga na pomazano pekačo (pleh) in postavi na toplo za četrt ure, da nekoliko vzhajde. Štrukelj pomaži z jajcem in ga peci v srednje vroči pečici tri četrt ure, da lepo porumeni. Štrukelj razreži in postavi toplega ali hladnega na mizo.

ZANIMIVOSTI

× Amundsena še vedno niso našli. Ekspedicije raznih držav so na delu, da bi rešile norveškega učenjaka Amundsena, ki se je ponesrečil pri reševanju Italijanov iz večnega ledu. Zelo težko je verjetno, da je Amundsen še živ. Nobile in njegovi spremljevalci se vračajo zdaj domov. Namesto slave žanje general Nobile s svojim lahkomišelnim početom na severni tečaj samo pomilovanje in posmeh, v kolikor ga ne spremlja splošno ogorčenje evropske javnosti zaradi smrti učenjaka Malmgreena in skoro gotovo tudi Amundsena.

× Ni mu bilo usojeno. Uslužbenec neke dunajske restavracije Jožef Bauer je našel lanskega aprila na mizi kuverte s 4000 lirami. Svojo najdbo je sporočil dvema drugima natakarkarjema in je denar potem oddal policiji. Ker se v zakonitem roku enega leta ni javil nihče, ki bi denar reklamiral, je policija odločila, da ga dobi Bauer. Proti temu pa sta protestirala oba natakarkarja, češ, da ju je smatrati istotako za najditelja in da bi morali dobiti vsi trije vsak tretjino vsote. Zadeva je prišla pred sodišče, ki je pred nekaj dnevi razsodilo, da pripada vseh 4000 lir edino Bauerju. Še preden pa so mu jih izročili, ga je dohitela smrt; pri kopanju je utonil, potem ko je bil že prejel obvestilo, naj pride po denar.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Avto.

Neki avto se vozi z blazno brzino. Stari gospod Gašper ga od daleč gleda in ko pride avto bližje, začne Gašper namigovati šoferju.

Avto se ustavi in Gašper vpraša šoferja: «Ali imate kaj časa?»

«Da, gospod, mu odgovori šofer.

«Če je tako, dragi šofer, mi pa povejte, zakaj potem s tako vražjo brzino dirkate po cesti...»

Preklinjevalec.

Sprevodnik: «Gospod, prosim za vozni listek!»

Potnik (išče): «Prekleti hudič, da ga ne morem najti... Tri sto vragov, kam sem ga neki založil? Aha, sakramentski zlodej, tule je... Kmalu bi se ne mogel peljati v Maribor...»

Župnik: «No, če boste tako kleli, boste s tem voznim listkom prjadrali prej v pekel nego v Maribor...»

Mojster in učenec.

Mojster je pošiljal vsak dan učenca Janeza v klet po vino ter mu je vsakikrat napravil preko ust črto s kredom, da bi mogel ugotoviti, ali dečko kaj pije.

To je delal mojster dolgo časa. Nekoč pa ni imel krede pri roki, pa je kar tako zamahnil s prstom preko ust učenca, da bi ta vsaj mislil, da je običajna bela črta na njegovih ustih.

Kako pa se je začudil gospodar, ko je prišel fant nazaj iz kleti z lepo belo črto od krede na ustih...

Sir je predstavljaj.

Mati: «Za božjo voljo, Jankec, zakaj pa imaš oblekico tako preluknjano na vseh koncih in krajih?»

Jankec: «Veš, mamica, igrali smo se trgovce s sirom in jaz sem predstavljaj bohinjski sir...»

Kdo je bil prvi na svetu.

Zdravnik, stavbenik in komunist se prepirajo, kdo izmed njih je bil prvi na svetu.

Zdravnik reče: «Mene je Bog potreboval najprej, ko je iz Adamovega rebra ustvaril Evo.»

Gradbenik: «Mene se je Bog še prej posluževal, ko je iz velike zmešnjave ustvaril svet.»

Komunist: «No, in kdo je povzročil zmešnjavo?»

Zeleno mora gledati.

Šef: «Vi ste se javili bolni in cel teden niste bili v uradu, a jaz sem vas videl vsak dan v kavarni igrati biljar.»

Uradnik: «Veste, gospod šef, zdravnik mi je odredil, da moram mnogo počivati in dolgo gledati v zeleno.»

Težja izdelava.

Gospa (v prodajalni igračk): «Kaj, 200 dinarjev stane ta punčka? Saj je dražja kakor živa.»

Prodajalec: «No, je pa tudi izdelava težja...»

Listnica uredništva

Dopisnikom! Celotno vrsto dopisov smo morali zaradi kršenja tiskovnega zakona odložiti. Prosimo torej ponovno: Ne preveč osebni napadov, ker je tiskovni zakon izredno strog! — Nekaj dopisov, ki ne zastare, smo zaradi pomanjkanja prostora morali odložiti za prihodnjo številko.

Čatež ob Savi. Se bojimo priobčiti, ker je v dopisu, ki je za širšo javnost nerazumljiv, lahko kakšna ost proti zakonu.

MALI OGLASI

Vajenca za sedlarski obrt

sprejme Josip Birk, jermenar in sedlar, Krka pri Stični. 150

Velik zaslužek

dobri zastopniki v vsakem večjem kraju. Vzorci po 10 Din. — R. Cotič, Vrhnika. 179

200 Din nagrade

dobi takoj tisti, ki mi preskrbi v najem mlin na vodno silo. — Ponudbe na mlin Perovo št. 12, pošta Grosuplje. 178

Malo kmetijo

z lepo družinsko hišo in malim sadovnjakom blizu železnice kupim. — Ponudbe na naslov Franjo Sever, poste restante, Sušak. 175

Zastoj dobite avtomobil.

motorno kolo, kolo, šivalni stroj itd. z najmanjšim trudom, 3 Din za odgovor. — Aškerc Anton, trgovec, Sv. Rupert, pošta Sv. Jurij ob juž. žel. 173

Žimnice (modroce)

vrhne in spodnje, otomane, razne divane žimo, afrk. cvilih in vse potrebščine prodaja najceneje tapetnik Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2.

Katero samsko kmečko družino

vesele, zdrave narave, močno, staro 22 do 32 let, z doto 5000 Din v gotovini ali blagu, želi poročiti vdovca, posestnika v trgu? Prednost imajo vdove v isti starosti, ki imajo gospodinjstvo prakso, so brez otrok in so posestnice. — Ponudbe s sliko na upravo «Domovine» pod «Zvesta in prijazna». 176

Pozor, zastopniki za srečke na odlaševanje!

Docela nove, največje ugodnosti.

Pišite v lastnem interesu pod šifro «Beskonkurenčna zarada 367-1» na Interreklam, d. d., Zagreb, Maravska ulica 28. 177

Tovarna glasbil, gramofonov in harmonik. Skladišče:

MEINEL & HEROLD
B. LORGER, MARIBOR št. 104-A

Violine od Din 95.— d. Ročne harmonike od Din 85.— d. Tamburice od Din 98.— d. Gramofoni od Din 345.—
ZAHTEVAJTE NAS VELIKI KATALOG, KATEREGA 149 VAM POSLJEMO BREZPLACNO.

ŽIMA

za modroce, najboljša in najcenejša, pri **M. Masteri,** tovarna žime, Stražišče pri Kranju.

Mlado lice

lahko ohranite do visoke starosti, ako ste za to skrbeli, predno je lice začelo veneti. Mladeniško svežost je treba varovati, dokler ne mine. Uporabljajte za nego Vašega telesa, Vašega lica, Vaš h rok in Vaših las:

I. Fellerjevo pravo kavkaško pomado za zaščito las in kože. Ta pomada izgladi gube in brazgotine, dela kožo gibko in nežno, brise sledove staranja, ustvarja mladost in lepoto. Izmenadilo Vas bo, s kakšno brzino izginejo solčne poge, kožne brazde, rdečilo nosa, mozolji, zajedavci in drugi vsakovrstni nedostaki kože.

II. Fellerjevo močno pomado za rast las, ki preprečuje izpadanje las, prerašo osivlost, čisti lasne luske, dela lase mehke, gibke in bujne ter pospešuje njih rast.

Za poizkus stane 2 lončiča ens, ali po en lončič od vsake Elsa pomade z omotom in poštino vred 38 Din.

III. Elsa-milo zdravja in lepote, ki ni samo parfimirano toaletno milo, temveč ima v sebi medicinsko preizkušano, dobro delujoče sestavine, ki prodirajo v Vašo kožo in vzdržujejo Vašo zunanost zdravo, lepo, mlado in mladeniško svežo.

F. Fellerjeva prava mila zdravja in lepote so:

ELSA lilijino mlečno milo

ELSA rumenjakovo milo

ELSA glicerinsko milo

ELSA boraksovo milo

ELSA katranovo (sampon) milo

ELSA-milo za britje

Poizkusite jih! Nikdar ne boste rabili drugih mil!

Za poizkus stane 5 kosov Elsa mila z omotom in poštino vred 52 Din.

V Vašem lastnem interesu je, da pošljete denar naprej, zakaj pošiljatev po povzetju stane 10 Din več.

Naročila naslovite takole:

EUGEN V. FELLER

STUBICA DONJA, Elsatrg 360, Hrvatska